Թիւ ՀԸ87 Կ ՏԱՐԻ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹ 5/18 ՅՈՒՆՎԱՐ 1905 12 ՉԻԼԳԱՏԷ 1322 - 5 ԲԵԱՆՈՒՆԸ ՍԱՅԻ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿԱՌՈՒՑՔԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՏԻՊԻՒՆ
38, Գալաթիա Ալի Ֆաստէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه یومیه سیاسی غزته‌سی
صاحبی امتیازی : اوهانس قریم
ادارهٔ مرکزیه‌سی جاده‌سنده ۳۸ نومرو

ԳԱԾԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	100 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	15 ֆր.

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒԹԻՒՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար [illegible]
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցումներ համար համաձայն պայմանագրի

10 ՓԱՐԱ — ԳԱՅԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌՆԱԼՈՒՆԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ„
Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԸ
ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԷ
ԻՐ ԲՈԼՈՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԵՒ ԸՆԹԵՐՑՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ

Իբրեւ Հայ առաքելական սուրբ եկեղեցւոյ զաւակ՝ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԻՆ ի յարգանս «Մանզումէ» չեմ հրատարակեր առաջիկայ հինգշաբթի եւ ուրբաթ օրերը։

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԾՆՆԴԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

(ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒՈՎ ԲԱՑԱՏՐՈՒԱԾ)

Յովսէփ անուանով հասեսա, ասուածավախ ու հրեայ հիւսն մը, օրն ի բուն աշխատելով հոգիէ կրնար օրապահիկ մը հայթայթել։

Աչխատութիւնը խիստ ծանր էր այս պարկեշտ գործաւորին որ զէթ ընտանեկան բոյնին մէջ սփոփանք մը գտնելու տենչով, որոշեց ամուսնանալ։ Թէեւ ասանկ պարտականաչ ու աշխատասէր մարդու մը համար նշանածներ չէին պակասեր հրեայ աղջիկներուն մէջ և սակայն Յովսէփ կը փափաքէր իր խտէալը պատկերացնող աղջիկ, ասուածավախ ու առաքինի աղջիկ մը գտնել, որուն հետ կարող ըլլար երջանիկ կեանք մը վարել։

Բարի մարդը, այս կենսական խնդրին չեռնարկած, մանրակրկիտ քննութիւններ ըրաւ իր ճանչցած աղջիկներուն նկատմամբ և բարեկամներու խորհրդով նշանուեցաւ Մարիամ անուն դեռատի կոյսի մը հետ, որուն սիրալի բարեմասնութիւնները ծանօթ էին օ՛չ միայն իրեն, այլ և ամէն ոնոց որոնք ծանօթ էին Մարիամի անցուցած օրինակելի կեանքը և անոր անբասիր վարքը։

Նշանուելը նոր կորով մը ներշնչեց պարկեշտ արհեստաւորին որ սկսաւ գերմարդկային եռանդով աշխատիլ։ Ուրիշը ծանր չէր գար այլեւս Յովսէփի և օ՛չ ալ ոգեղէն յուսութիւն կը պատճառեր անոր։ Արշալոյսին կ'արթննար և գիշերները մինչեւ ուշ ատեն անընդհատ կ'աշխատէր և խնայած անձնական դուռնարներէն մասամբ կան կ'ուրախներ կը գնէր կազմելիք նոր բոյնին համար և մասամբ ալ համեստ նուէրներ կը պատրաստէր իր նշանածին։

Օրեր, ամիսներ անցան այսպէս և Յովսէփ միշտ զուարթ, միշտ հրճուագին, կ'ապաստէր քիչ մը գրամ ուեղջնելու, որպէսզի հարանեկան պատրաստութիւնները հոսէ անհնցմով։ Եւ օր մըն ալ, ինչ մեծ դժբախտութիւն, երեւոյթ մը պարզուեցաւ աչքին։ Նշանածը, զոր այնչափ առաքինի, ասուածավախ ու պարկեշտ ճանչցած էր, մայր ըլլալու նշաններ ցոյց կուտար։ Մ'հ, ասիկա սոսկալի աղէտ մըն էր Յովսէփի նման պատուախնդիր մարդու մը համար։ Հաւատալը չէր գար իրողութեան և աչքի պարանոց մը կը կարծէր։ Թշուառ նշանածը երկար ժամանակ առառապեցաւ ինքնիրենը։ Բաղութիւն չէր զգար Մարիամէն բացատրութիւն պահանջելու և չարունակ կուլար դժբախտութեանը վրայ։ Մարիամի առաքինութիւնը գիտէր։ Բարի աղջիկը օր մը իսկ ամենադոյզն պատճառ մը չէր տուած իրեն որ կասկածէր անոր բարոյականին վրայ։ Անիկա միշտ Ասուծոյ երկիւղովը ապրած, օրէնքին ամէն պահանջումները լրացուցած և տիպար կոյսի մը կեանքը վարած էր։ Ի՞նչ էր ուրեմն պատճառը այս ահռելի աղէտին։

Միւս կողմէ, Մարիամ ալ կ'զգար իր վիճակին ծանրութիւնը։ Կը դողար, կ'ահաբեկէր։ Ինքնաւ առիթ չէր տուած ասանկ անխոսուվանելի կացութիւն մը հրաւիրելու իր վրայ։ Երբէք մարդու հետ չէր տեսնուած, նոյն իսկ նշանածին հետ անգամ ձեռք չէր թռթռուած։ Այս պատճառներով, խեղճ աղջիկը չէր կրնար նշանակութիւն տալ դէպքին եկած փոփոխութիւն։ Տառապող կոյսը ամէնէն աւելի նշանածին՝ Յովսէփի վրայ կ'արգահատէր։ Թշուառ մարդը, որ այնչափ ոսկի երազներ հիւսած էր իրենց ընտանեկան ապագայ սրբութեանը վրայ, որ այնչափ նուիրական էր դատուէր ընտանեկան յարկը, հիմա ընկճած, պարտասած ու աշխարհի հետ քէն ընելի երեւոյթը ունէր։ Կարծես ամէնէն մեծ հարուածը առուած էր պատուախնդիր երիտասարդին գլխուն, որ հարցում մը իսկ ուղղել չէր փորձեր նշանածին և ինքնիրենը հալումաշ կ'ըլլար հառնող, անէացող ժամի մը նման։

Հրեական օրէնքը խիստ էր ասանկ պարագաներու մէջ։ Ընտանեկան սրբութեան գէմ մեղանչող կինը պէտք էր քարկոծուէր։ Հետեւաբար, իր կուսութեանը մէջ մայր ըլլալու վիճակին ենթարկուած աղջիկը՝ ա՛լ աւելի ծանր պատիժներու պէտք էր դատապարտուէր։ Յովսէփ առաքինի ու ասուածավախ մարդ էր, մանաւանդ որ նշանածին անկեղծութեանը վրայ մեծ հաւատք ունէր։ Զէր ուզեր ասանկ անակնկալ ալէտքի մը ծանրութիւնը ա՛լ աւելի կրկնապատկել իր այնչափ մաքուր նշանածին համար։ Միւս կողմէ, ասանկ աղջիկ մը չէր կրնար այլեւս իրեն կին ընդունիլ։ Ուստի, որոշեց որ երկու կողմին ալ ինչպէս մը չգալու պայմանաւ, անձայն անձուն արձակէ զայն։ Ա՛լ այն օրերը օ՛չ ձեռքը առաջ կ'երթար գործ գործելու, օ՛չ ալ վայրկեան մը հանգիստ ունէր։ Գիշերները մինչեւ լոյս այս խնդրին վրայ կ'երազէր և օր աւուր կը յեսնագէր Մարիամը արձակելու ձեռնարկը։

Գիշեր մը, երբ դարձեալ անկողնին մէջ այս խուր պատահարին վրայ կը խորհրդածէր, Տիրոջը հրեշտակը երեւցաւ անոր՝ երազին մէջ ու ըսաւ.

—Դաւիթի՝ տղան Յովսէ՛փ. Մարիամը քեզի կնութեան առնելու մի՛ վախնար, վասնզի անոր յղութիւնը Ս. Հոգիէն է։ Զաւակ մը պիտի ծնի անիկա, որուն անունը Յիսուս պիտի դնես, որովհետեւ անիկա իր ժողովուրդը պիտի փրկէ իրենց մեղքերէն։ Դուն որ հաւատացեալ հրեայ մըն ես, պիտի չզարմանաս այս իրողութեան վրայ։ Աստուած Եսայի Մարգարէին ձեռքով կանուխէն ըսած է արդէն. «—Ահա կոյսը պիտի յղանայ, զաւակ պիտի ծնանի ու անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կո՛չուի, որ Աստուած մեզի հետ է ըսել է»։

Յովսէփ ընդոստ արթնցաւ երազէն ու իրեն ընծայուած Աստուածային այս շնորհէն վերջին ծայր զգածուած, սկսաւ արտասուաթա՛ր աչքերով աղօթել և շնորհակալութիւն յայտնել։

Երկու նշանածները՝ Մարիամ ու Յովսէփ՝ Դալիլիայի Նազարէթ քաղաքը կը բնակէին։ Յղութեան օրերը քանի՛ յառաջացին, Մարիամի սառապանքներն ալ նոյն համեմատութեամբ կը բազմապատկուէին, որ ըզգալով իրեն սպասող դառն ապագան, գիշեր ցոլեկ կ'արտասուէր։ Օր մը, երբ թշուառ կոյսը դարձեալ իր անել կացութեանը վրայ կը խորհէր, յանկարծ գերբնական երեւոյթ մը պարզուեցաւ աչքին։ Լուսապայծառ դէմքով և վեցթեւեան կերպարանքով Դաբրիել հրեշտակը երեւցաւ իրեն ու ըսաւ,

—Ողջո՛յն քեզ, ո՛վ Մարիամ, Աստուած քու հետդ է, դուն կիներուն մէջ օրհնուած ես։

Դեռատի կոյսը այս անակնկալին առջեւ չփոթեցաւ։ Սկսաւ մտածել թէ ի՛նչ կը նշանակէ այս ողջոյնը։

Հրեշտակը կրկին խօսքը ուղղելով անոր,

—Մի՛ վախնար, Մարիամ, ըսաւ։ Աստուծմէ շնորհ գտար։ Զաւակ մը պիտի ծնիս ու անոր անունը Յիսուս պիտի դնես։ Անիկա մեծ պիտի ըլլայ ու Բարձրելոյն զաւակը պիտի կոչուի, և Տէր Աստուած պիտի տայ անոր իր հօրը՝ Դաւիթի աթոռը ու Յակոբի տանը վրայ յաւիտեան պիտի թագաւորէ, ու անոր թագաւորութիւնը վերջ պիտի չունենայ։

Մարիամ զողզողալով պատասխանեց,

—Ինչպէս պիտի կրնայ ըլլալ այս բանը, քանի որ ես երիկմարդ չեմ գիտեր։

Հրեշտակը ըսաւ,

—Հոգին Սուրբը պիտի գայ քեզի ու Բարձրելոյն զօրութիւնը շուք պիտի ըլլայ քու վրադ։ Հետեւաբար քեզմէ ծնելիք Սուրբը Աստուծոյ զաւակը պիտի կանչուի։ Ու ոգեկանդ Եղիսաբեթը կայ, անիկա որ պառաւ մըն է իր այս տարիքին մէջ մանչ զաւակով մը յղի է և այսօր վեցերորդ ամիսն է յղութիւնը Եղիսաբեթի որ ամուլ հաչիսուած էր։ Գիացած եղիր որ Աստուծոյ առջեւ անհնարին բան չկայ։

Մարիամ, հրեշտակին այս աւետիսէն վերջին ծայր ազդուած,

—Ես Տէրոջը աղախինն եմ, ըսաւ։ Ըսածիդ պէս թող ըլլայ ինծի։

Եւ հրեշտակը մեկնեցաւ։

Երկու նշանածները՝ Յովսէփ ու Մարիամ վերստացան իրենց սրտի հանգստութիւնը, և միշտ կ'ազօթէին Աստուծոյ իրենց արժանացած այս շնորհին համար։

*** Մարիամ ասուածային այս շնորհին արժանանալէ ետք, հրեշտակին ակնարկած Եղիսաբեթին այցելութիւն տալու համար չուտով անոր բնակած քաղաքը գնաց։ Իր յղութիւնը որչափ որ հրաշք մըն էր, նոյնպէս ալ հրաշք մը կրնար սեպուիլ Եղիսաբեթը անցուցած Եղիսաբեթին յղութիւնը։ Ս. Կոյս Մարիամ երբ Եղիսաբեթի բնակարանէն ներս մտաւ ու բարեւեց իր պառաւ ազգականուհին, Եղիսաբեթի որովայնին մէջ խաղաց մանուկը։ Եղիսաբեթ նոյն պահուն Ս. Հոգիով լեցուեցաւ ու դեռ բարձրաձայնած, բարձր ձայնով պոռաց Մարիամին,

—Դուն կիներուն մէջ օրհնուած ես և օրհնուած է քու որովայնիդ պտուղը։ Այս ինչ մեծ բախտաւորութիւն որ Տիրոջս մայրը ինծի այցելութեան գայ։ Մի՛ Մարիամ, երբ քու բարեւիդ ձայնը ականջիս հասաւ, տղան որովայնիս մէջ ուրախութենէն խաղաց։ Երանի՜ անոր որ հաւատացած է, որովհետեւ Տիրոջը կողմէ ըսուած բաներուն ամէնը պիտի կատարուին։

Մարիամ Եղիսաբեթի այս խօսքերուն պատասխանելով ըսաւ.

—Իմ անձս Տէրը կը մեծցնէ և իմ հոգիս ուրախացաւ իմ փրկիչ Աստուածովս, վասնզի անիկա իր աղախինն խոնարհութեանը նայեցաւ, ու ապէ՛ հետքը բոլոր ազգերը ինծի երանութիւն պիտի տան։ Հզօրը, որուն անունը սուրբ է, մեծամեծ բաներ ըրաւ ինծի։

Մարիամ, երկարօրէն գոհարանութիւն տալէ ետք Աստուծոյ, Նասաւ Եղիսաբեթի քով ու սկսաւ անոր պատմել ինչ որ պատահած էր իրեն։ Եղիսաբեթ ալ փոխադարձաբար պատմեց իր յղութեան պարագաները։

Մարիամ երեք ամիսի չափ կեցաւ Եղիսաբեթի տունը ու անկէ իր բնակարանը դարձաւ։

*** Այն ժամանակ, Օգոստոս կայսրը կը տիրապետէր Գալիլիայի վրայ և հրաման ըրած էր որ բոլոր իր հպատակներուն մարդահամարը կատարուի։ Այս պատճառով, ամէն մարդ խումբ խումբ կը դիմէր իր ազգականին քաղաքը, հոն արձանագրուելու և մարդահամարի կանոնաւորութիւնը չեղծանելու մտքով։ Մարիամին նշանածը՝ Յովսէփ՝ թէեւ Գալիլիայի Նազարէթ քաղաքը կը բնակէր, բայց ինքը Դաւիթի տունէն ու անոր ազգատոհմէն ըլլալով, սախրուած էր Բեթղէհէմ երթալ, այն տեղի տոմարին մէջ արձանագրուելու համար։ Այս ճամբորդութիւնը բաւական ծանր էր երկու նշանածներուն համար։

Մարիամի յղութիւնը յառաջացած էր և Յովսէփ, պարզ արհեստաւոր մը, աւելորդ դրամ չունէր այս ճամբորդութիւնը հանգստաւէտ պայմաններու մէջ կատարելու համար։ Նազարէթէն մինչեւ Բեթղեհէմ հեռաւորութիւնը բաւական էր և երկու նշանածներ համրան խօսելով, խնդալով, բնութեան տեսարանները դիտելով, հասան Բեթղեհէմ, որ արդէն փոքրիկ քաղաք մըն էր, և տրամադրելի ամբողջ չէնքերն ու պանդոկները լեցուած էին մարդահամարի գործող թիւնեերուն ենթարկուելու համար այլ և այլ քաղաքներէ հոն խռնուած բազմութիւնով։ Խեղճ Յովսէփը ինչ կրնար ընել։ Դրպանը առատ դրամ չունէր որ անոր չնորհիւ վայելչ բնակարան մը վարձէր իրենց։ Հոն ինկաւ, հոս գլխիկոր զարկաւ։ Ամէն կողմ յուսահատական պատասխան։ Վերջապէս սրտաբեկ ու կորստահակ, գարձաւ Մարիամի քով, գոնէ զայն առանձին չձգելու համար։ Դուրսը պառկիլ կարելի չէր սակայն։ Ուրիշ մէջոց մը խորհեցաւ Յովսէփ։ Ընդարձակ քարայր մը կար քաղաքին դուրս, որուն գոյութիւնը ծանօթ էր իրեն։ Թէեւ ներկայանալի բնակարան մը չէր և իրրեւ կենդանիներու ախոռ կը գործածուէր և սակայն զէթ կ'ազատէր զիրենք գիշերը դուրսը մնալու անհարմարութենէն։ Մարիամ նշանածին սրտաբեկութիւնը տեսնելով, քաջալերեց զայն, և երկուքը մէկէն ուղղուեցան դէպի քարայրը։ Հազիւ անիւն մը տեղաւորուած, Մարիամ սկսաւ դալ երկունքի խիթերը, որոնց ծանր ցաւերուն տակ լուռ ու մունջ էր-առապէր կրելի եղածին չափ Յովսէփէն գաղտնի պահել ջանալով իր արցունքները։ Յովսէփ սակայն կը զգար իր նշանածին կացութիւնը, բայց ինչ կրնար ընել։ Ասար միջավայրի մը մէջ։ Դժբախտութիւնը այն էր որ գոնէ կին մը ալ չկար, որ օգնէր Մարիամի։ Երիտասարդ հիւսնը կարելի եղածին չափ չվազանչելով հասեռութեան պայմաններուն դէմ, օգնեց Մարիամի որ ծնաւ Մանուկը և ափյափոյ պատրաստած մէկ քանի կտոր հին ու մի՛ն քուրջերէ խանձարուրի մէջ փաթթելով զեռեղեցիկ զայն կենդանիներու կեր ուռնելու յատակի մասերին մէջ։

Մինչեւ քարայրին մէջ Մարիամի ծննդաբերութիւնը տեղի կ'ունենար, դուրսը բոլորովին տարբեր տեսարան մը կը պարզուէր։ Հովիւներ, իրենց հօտերը դաշտին մէջ հանգչեցուցած, իրենք ալ ժայռի մը տակ հաւաքուած, տաք խօսակցութեան մը բռնուած էին։ Յանկարծ զարմանքի երեւոյթ մը ներկայացաւ դաշտի այս մարդոց, որոնց լուրջ պատ Տիրոջը փառք ճառագայթել անօրինակ լոյսով ողողելով ամբողջ միջոցը։ Խեղճ մարդիկը ահ ու դողի մատնուեցան։ Երբեք ասանկ երեւոյթի մը ականատես եղած չէին։

Այն տառն Տիրոջը հրեշտակը մօտենալով ըսաւ անոնց.

—Մի՛ վախնաք։ Զեզի մեծ ուրախութեան աւետիս մը կուգամ, ուրախութիւն մը որ բոլոր ժողովուրդին ալ ուրախութիւնը պիտի ըլլայ։ Այսօր Դաւիթի քաղաքին մէջ ձեզի Փրկիչ մը ծնաւ որ օծեալ Տէր է։ Ասոր ճշմարտութիւնը ապացուցանելու համար սա նշանը կուտամ ձեզի։— Խանձարուրով փաթթուած Մանուկ մը պիտի գտնէք, որ պառկած է մսուրին մէջ։

Հրեշտակը հազիւ խօսքը աւարտած, անթիւ, անհամար հրեշտակներու բազմութիւն մը երեւցաւ, որոնք կ'ելլէին ու կ'իջնէին և զԱստուած կ'օրհնէին ու կ'ըսէին.

—Երկինքի բարձրութեանը մէջ Աստուծոյ փա՛ռք ու երկրի վրայ խաղաղութիւն, ու մարդոց մէջ հաճութիւն։

Այս տեսարանը ապշեցուց հովիւները, որոնք հրեշտակին մեկնելէն ետք իրարու ըսին.

—Եկէք մինչեւ Բեթղեհէմ երթանք ու տեսնենք թէ ի՛նչ է այս եղած բանը զոր Տէրը մեզի ցուցուց։

Հովիւները արագօրէն ճամբայ ելան, ու երբ քարայրը հասան, հոն գտան Մարիամն ու Յովսէփը, ինչպէս նաեւ նորածին պիտիէը՝ մսուրին մէջ պառկած։

Այս բարի մարդիկը իրենց ուխտը կատարելէ ետք Յիսուս Մանուկի անարը, պատմեցին Յովսէփի ու Մարիամի թէ ի՛նչպէս երեւցած էր հրեշտակը իրենց և աւետած էր Փրկիչին ծնունդը։

Երեք գիտուն մոգեր, որոնք իրենց հետազօտութիւններուն մէջ Յիսուսի Ծնունդը կանխատեսած էին, երկնային լուսաւորի մը առաջնորդութեամբ երկար ճամբորդութենէ մը ետք եկած հասած էին մինչեւ Բեթղեհէմի արին դրանը առջեւ, ուրկէ ներս մտնելով մեծ երկիւղածութեամբ ու պատկառանքով իրենց թանկագին նուէրները մատուցին նորածին Յիսուսի։

*** Ահա ա՛յս է Յիսուսի Քրիստոսի Ծնունդեան պատմութիւնը, որուն ամէն կը կատարէ վաղը Հայ. Ս. Եկեղեցին։ Թէեւ եկեղեցական ընթերցուածները լիուլի կը բացատրեն այս մանրամասնութիւնները, սակայն մենք ժողովրդական մատչելի լեզուով մը ուզեցինք բացատրել այս ոտնը։

Եթէ մեր այս փորձը ընդունելութեան արժանանայ, մտադիր ենք Քրիստոսի անօրինութիւններուն իւրաքանչիւրը այս ոճով ու ձեւով բացատրել հանրութեան, քնաւ չչեղելով Ս. Գրոց պատմութենէն։

ՔԱՍԻՄ

ԾՆՆԴԵԱՆ ԳԻՇԵՐԸ

Ցորդ լուսաւորութիւն մը կը ղեղուի եկեղեցիին, որուն ապակիներէն կը պապանան ջներուն երփն երփն պրիսմաներէն։ Աստուաղէն գոգես կամ թիլ կամ թիլ վար կը թափին լոյսեր ի վեր հանելով հաւատարջներուն ջերմեռանդ կացուցիրքը։ Այնչափ ճակատի վրայ խոհ մը կայ, և ամէն սրտի մէջ թաքուն մրմունջ մը, յայտարար՝ ցաւի կամ ուրախութեան կամ վերամբարձ հայցողութեան։ Երգուած ալելուիաներուն բամբը, հագագալիր օրհներգութեանց թաւ և մեղմ կարգ ըստ կարգի ասարեր զգացումներ կ'ալորակեն մարդկային հոգւոյն անտեսանելի ատեղնաշարին վրայ, և հոգեցած ամբոխին կուսակումը ճշմարիտ պատրանքը կուտայ քեզի այն երկնառաք հրեշտակներուն՝ որոնք Բեթղեհէմի այրին չուրջ պարուրուած՝ մանկացեալ Աստուծոյն խանձարուրքը կ'օրհնաբանեն։

«Փա՛ռք ի Բարձունս...»

Փառքը թո՛ղ վերելակէ անհուն մէջոցը կարելով անցնելով, անպարփակելի բարձրութիւնները թո՛ղ հրճուին, տեսանելի մթնոլորտին վեր, անթուելի ասպարէզներով ծայրացած անծայրացած երերանիքը թո՛ղ ցնծայ, թո՛ղ խալի, զի «Փառք Տեառն ծագեցան»։ Երկնքի անսահման ովկիանոսին մէջէն վար խոնարհեցաւ աստուածային նշոյլ մը, ասուպ մը փրթաւ երկնաւորին գահոյքն, և հանդիպեցաւ մեղմիկ բնութեան անծանօթ ու անշուք մէկ անկիւնը։ բայց բնութիւնը չէ բաւեր տանելու զայն։ Նոյնը արձակ արձակ փայլատակող անհուն ճառագայթ մը կը դառնայ, ու Բեթլէհէմի առանձնացը որբանը կ'ելլայ։ ուրեմն կը բդխին յարդարորդ չառայլներ շնորհքի։ և փրկութեան։

Գիշերային լուութեան, ա՛յն է՝ ազիսութեան խաւարին թափթփորդ ազգուաքին մէջ կը ճառագայթէ փառքը։ երկինքն է որ կը հաշուի երկրին հետ, լուսեղէն ժապաւէն մը մինչորդը կ'ելլայ հաշտութեան, և ծիածանի վայելչութեամբ հիւ կ'առնու կապոյտին մէջ ծայրէն մինչ ծայր։

«Երեւեցո՛, Տէր, զերեսս քո և ողորմեա՛ մեզ»,

Կը դէնն մանկունք եկեղեցւոյ, որոնց հրեշտակաբոյր ձայնը կը թաւալի տաճարին բազմանկիւն կամարին տակ։ Տէ՛ր, ո՛յց տուր մեզի քու երեսդ։ Տէրը կը կայծակէ տաճարին լոյսերուն մէջ։ Տէրը կ'ողորմի, և կը յայտնուի մեր մէջ։ սքանչելի և մեծ խորհուրդը, որ Ադամական մեղանչումին վայրկենին իսկ ծրարուեցաւ երկնաւոր հօր և Անոր ծոցածին Մանուկին գոգին մէջ, կը պարզուի այսօր և կը բարումնաւէտ չնորհք և թաղութիւն մեղաւոր մարդկութեան վրայ կ'անձրեւեն ներողութիւն և գութ։ և փոխանակ փայտին, որուն ճաչակումը մահ բերաւ, կը կանգնի կը բարձրանայ աստուածային չնորհքին ծառը, կենսաւէտ և արգասաւոր։ Հոգիածին մարդը կը մոռնայ մարմնաւորը և հոգեղէնը պահ մը կ'անդրադառնայ ա՛յն անմեկնելի խորհուրդին թէ աստուածային խորհրդակցութեան մը արդիւնքն է իր գոյութիւնը, և հողէն գոյանալէն առաջ արդէն իսկ ծնունդառած էր ինք հոգիով, երբ ամայի բայց ծաղկեալ բնութեան վերեւ արձագանգած էր աստուածային հրաշալի բարբառը, «Արտացոլ մարդ ըստ պատկերի մերում և ըստ նմանութեան։»

Այդ խորհուրդը ահա երկրորդ անգամ եւս կը կատարուի, և հողածին մարդը ապականութիւնը թափթփելով կը դառնայ կրկին ժառանգ երկնաւոր Հօր, և պատկեր անոր անշօշափելի աստուածութեան։

Փառքին ցնծաւն ներկայացուցիչներն են հրեշտակները, Տիրոջը փառքին այն անբարբառ ծնծղաները, չնորհքին պատուիրակները, որոնք խազաղութեան ձիթենին կը նօթեն մարդկութեան։ Փրկութեան մեծ և երեւելի օրը կ'աւետեն։

Բախտն անժառանգելիներուն ներկայացուցիչներն են հովիւները, որոնք մարդկային չգաւորութիւնը կը խորհրդանշեն, ցնցոտին՝ լուսազգեստին քով, մերկութիւնը՝ անբովանդակելի լոյսին հանար ցոլացութեանց մօտ, անմասելի աստուածութեան թաքթաքուր և անթափանց վարագոյրին առջեւ, մարդը՝ հրեշտակին մօտ, երկիրը՝ երկնքին մօտ։ Հոգիով խոնարհները կը հրճուին, զի Տէրը խոնարհաբար կը մարմնանայ, հոգիներու վերանկենդանութիւնը կը վերահաստատուի, աստուածային պատկերը կը վերանորոգուի, երբ մարդը, հովիւի կերպարանքով, հուսալ կը մատչի աստուածազեղ ճառագայթներուն, կը սքօղէ իր գէմքը, այլ ճաճանչին մէկ չիթը կը չողայ կծկած ցնցոտագեղացներուն վարագուրուած դէմքին վրայ։ Փոքրիկները կը ցնծան, աղքատները կը յուսան, քանի որ Տէրը ազգատաբաւ կամարարպէս։ և հարուստները յորդորեց գթութեան ձեռք կարկառել անոնց։ և ծածկել անոնց մերկութիւնը։

Ծննդեան գիշերուան լուսաւոր հանգեւոր պայծառութիւնը ամէնէն մեծ ապաւորութիւնը կը գրծէ հաւատացեալներուն վրայ։ Մինչ գիշերը իր խոր խաւարին մէջ կը գոգանայ, երկնային Մանկան խանձարուրքին չուրջ նարօտ հիւսող ճառագայթները կը յաղթանարին զայն, կը պատանն անոր մառայլ ծոցը, և հրեշտակին մեծագղորդ բարբառը կը գրէ ցնցող ձայնով. — Զեզ և մեզ մեծ աւետիք, Քրիստոս ծնաւ և յայտնեցաւ։

Այս ձայնին ի լուր, կը գալարանայ բնութիւնը, ձիւնածածկիները վեր կը ցցուին իրենց նոնոյնի գլուխները, ձմրան ատեն նիւթապէս մեռեալ բնութեան բարոյական կենդանութեան եւ հոգեւոր ուռճացման ա՛յդ կենդանի վկաները, Բեթլէհէմի այրին առ կասն ընձիւղող գալարծառը իր ճերմակ ծաղիկները կը ցանցնէ իրենց խորհրդանշան հոգեկան մաքրութեան և առատ պտղաբերութեան աղքատաբեր զգացումներու։ Զիւնին ներքեւ ուռցած մայր երկիրը կը խայտայ և գարնանային արգասաւորութեան հոյլերը կը խմորուին կենսառատ ներքուժութեամբ, երբ մանկան մանրերամ կ'աղաղակէ բարձրաբարբառ. —

«Որդիք մարդկան օրհնեցէք, զի վասն մեր մարմնացաւ։»

Ցորդանաւ չուրերը կը վժվժան, մանրիկ ալեակներ կը գլգլան, երբ Տէրը իր անարատ ոտքերը մաքուր կոպիճներուն վրայ զետեղելով ահաւոր խոնարհութեամբ, կը խօսի կենդանի գետին. —

«Գնա՛, մի՛ զարհուրիր, քո արարիչն եմ ես, եկեալ մերիսմ և լուսանամ զմեզս։»

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԳՆԱԼԻՆԳԻ ՊԱՏԿԵՐ

(ՇԱՆԹԻՆԻ)

Մարտի մը մէջ անշուք, անվերմակ, Զիւնի ծածկոյթին մէջ թանձր ու ճերմակ, Երբ Աստուածորդին, համե՛ստ ու խոնա՛ր, Այս գիշեր ի լո՛յս կուգայ մեր աշխարհ, եւ Բեթղեհեմի հեռաւոր խորքին, Հովիւք ընդ հրեշտակս կը ցնծան, կ'երգեն, եւ աւետեան այս ցնծալից համակ, կտրելով իսկոյն ծովերն ու ցամաք, Ուրախութեան մէջ կը թողու բոլոր, Քրիստոնեայ աշխարհն անքիթ, անմոլոր, Մինչ Նկեղեցեաց զանգակներն ուժգին, կ'աւետեն ծընունդն այդ վսեմ կեանքին, Մենք ալ հաւատքո՛վ խիզախ և անմենկ, Այս գիշեր, ուրախ, զուարթ կը տանենք, Մընունդն ահաւոր Յիսուսին մեր հեզ, Որ գողտրիկ, քընքշուշ, պէպէքի մը պէս, Խանձարուրներու մէջ պատառատուն, Նայուածքներ կ'ուղղէ Մարկանն իր ժպտուն, Մսուրի մը մէջ, անշուք, անվերմակ, Զիւնի ծածկոյթին մէջ թանձր ու ճերմակ։

* * *

Ու երբ մեր անգին թերթը Մանզումէն, Իրեն հաւատքին առած յուզումէն, Մընունդի այս մեծ տօնին առիթով, Իր յօդուածներուն քով պարզ, հոգեթով, կ'ուզէ որ գրկովս իմ այս ֆանթէզի, Հակիրճ տողերով բացատրեմ Զեզի, Զեւերն անկաշկանդ, բայց քիչ մը ոսին, Տնենալու Ընունդն այս մեծ Յիսուսին, Պարտք կը համարիմ կանխել այսօրէն, Ինչ որ վաղն ուրախ պիտի գործադրեն, Պոլսահայ մարդիկ, եգ և կամ ուրու, Երբ այցելութեան երթան իրարու։

* * *

Օձիք մը դրած վեց սանթիմու կէս, Ոմանք թխորակ, ոմանք ոսկեգէս, Վազը կէս օրէն ետք փութանակի, Գրագիրներն ամբողջ մտքով փանաքի, Շապաւ պիտի բաթուօնին վազեն, Ու հեռաւեալ օրն հարբուխէն հազէն, Գիտի անյապաղ մտնեն անկողին, Կալ տալէ յետոյ քնեանքն ու օղին, Մինչ մեր Հայ կուսանք չպտրտա, պըչրուն, Այս բոլոր անցնող, վազող մանչերուն, Գիտի նուիրեն մէյ մէկ... adjectif, Սո՛ւր քաչչուքով, ծաղրանքով անթիւ։

* * *

Այսպէս ամէն գիւղ, ամէն արուարձան, Վաղիւ պիտ' հրճուին այցելուներով. Որոնք, չըլլալու համար լուսարձան, Գիտի ձեռք թօթուեն անպատուշ սիրով, Եւ Քարոզչի մ'հանգոյն ...պերճաբան, Ճառեն պիտի լոկ... օդէն, անխափան։

ԱՄԲԱԿՈՒՄ ԴԻՒԿՂԵՏԻԱՆՈՍԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Նայէ Ֆրայէ Բրեսա»ի Ցունվար 15ի խմբագրականն

Մանչուրիական ձմրան խստութիւնը կ'երեւի թէ կարծուածին չափ անտանելի չէ, որովհետեւ այդ գործողութեանց առաջավարքին վրայ ալ շարժումներ սկսած են տեղի ունենալ։ Ռուսական ստուար հեծելազունդ մը, հրամատարութեամբ զօրավար Միչէնքոյի, յառաջացաւ Մուքտէնի արիւաբերանի երկաթուղիին աւելմտեան կողմէն մինչեւ Լիաօթէնկի ծովածոցը, և իր այս յանկարծական ասպատակութեանց միջոցին քանի մը մանր յաջողութիւններ ալ ունեցաւ, այսինքն գրաւեց, ցրուեց կամ փճացուց ճաքոնական մթերքները և վնասեց երկաթուղիին։

Հեծելազունդի մը ազատ հրամարձակ ասպատակութիւնը կարելի է նկատել իբրեւ նախաչուրեղ գործողութեանց վերսկսման։ Այս տեսակէտով Միչէնքոյի գործ յանձնուեցաւ քնել և քանալ միջոցը ձախ կողմին վրայ և հակառակորդին ետեւը, ինչ որ մասամբ ալ յաջողեցաւ։ Այսպիսի հետազօտիչ ասպատարշութեան մը յաջողութեան համար անչուշտ պէտք է օգուտ քաղել ամէն ներկայացուած առիթներէ, թշնամիին վնասները աւելցնելու նպատակաւ։ Բայց այս գործունէութիւնները պատերազմին երկրորդական նպատակներուն ելը ծառայեն, և զլխաւոր իրողութիւնը կը մնայ միշտ հիշել թշնամիին բուն զօրութիւնը, և անոր տարամարդութեան տակ գտնուած բոլոր միջոցներուն չափը ու սահմանը։ Թէ Միչէնքոյի հեծելազունդին համբայ հանուելուն բուն շարժառիթը յարձակողականի դիտաւորութիւն մն է մօտ ժամանակի մը համար, ուրեմն այս գործողութիւնը կը պատկերացնէ ռուսական բանակին մէջ այս պահուս տիրող ոգին,— այսինքն կա՛մ յարձակողական կամ նահանջ, Միչէնքոյի վերջին գործողութեան հետեւանքով։ Բայց գործը փութացնելու է, և գործողութիւնք անմիջապէս սկսելու են, եթէ հակառակորդին սահմանին մէջ հաստատուած իրողութիւնք նպաստաւոր դեսին մը ցոյց տան։

Ուստի մեծաժեծ դէպքերը պիտի չուշանան, եթէ հետազօտիչ շարժումներուն համար Միչէնքոյի գործունէութիւնը բաւական նկատուի թշնամութիւնները վերսկսելու համար։ Այս ենթադրութեան օյժ տուող ամէնէն մեծ պարագան սա՛ է թէ Մուքտէնթա.իչաօ, և Սենվիրին-Բուպանցի երկաթուղիներուն միջեւ տեղի ունեցած այս հետազօտութիւնները 200 քիլոմէթր լայնութեամբ միջոցի մը վրայ տեղի կ'ունենան, և ադ վայրին հետազօտութեան օգտակարութենէն պիտի որոշուին յառաջիկայ գործողութիւնք։ Մօտաւոր ժամանակի մը մէջ ռուսական յարձակողականը և Միչէնքոյի հետազօտութենէն կախում ունեցող ճակատամարտի ծրագրին փոփոխութիւնը շատ կարեւոր են այս միջոցիս, որովհետեւ քիչ առենէն պատերազմական կացութիւնը մեծ փոփոխութիւն պիտի կրէ։ Բուրբաթքին այս օրերուս կրնայ կռուիլ Օկամայի դէմ ի բացակայութեան Նոկիի, որովհետեւ Յնվ. 20էն վերջ Նոկի Բորթ Արթուրեան փրգ և հուժկու զինուորներով պիտի հատի պատերազմին վայրը։ Հետեւաբար ամէն օր կը նուազի ռուսական յարձակողականի մը յաջողութեան հաւանականութիւնը։

Թողլով ա՛յն պարագան թէ Միչէնքոյի ընթացքը խոշոր գործողութեան մը իբրեւ նախաչուրեղը կը նկատուի, շատ հաւանական է որ իր նպատակը խիստ ընդարձակ ծրագրի մը շուրջ կը դառնայ։ Պէտք է գիտնալ թէ Ռուսք խիստ շատ պէտք ունին իրենց ձիերուն շատութեան պատճառաւ։ Տարակոյս չկայ թէ իրենց բանակին շրջակայքը այլ եւս խոտ չէ մնացած այս երկար դադարին պատճառաւ, որովհետեւ ձիերը միշտ պէտք է ուտեն՝ կռուին ալ չկռուին ալ։ Խաղաղներու այն յաջող արշաւանքը որով ճաքոնական զինուորական կարաւան մը գրաւեցին իր բոլոր մթերքներով, շատ կարեւոր գործողութիւն մըն է, որ ցոյց կուտայ ճաքոնցիներուն անհոգութիւնը այնպիսի կարեւոր գործողութենց կէտի մը մասին, այսինքն Ինքէուբուպանցիս Սինսինթին կէտին վրայ։

Լիաօ գետին արեւմտեան միջոցին վրայ տեղի ունեցած դէպքերը և զինուորական կացութիւնը անստուգութեան մէջ կը մնան, սկսեալ այդ մասէն մինչեւ չինական սահմանը։ Ինքէուի ճաքոնական գրաւումէն վերջ կը սպասուէր որ ճաքոնցիք իրենց ռազմական նպատակին համար գործածէին չինական հիւսիսային երկաթուղին։ Ամրան միջոցին Զինոցիք իրենց չէզոքութիւնը պահպանելու նպատակաւ, այդ երկաթուղիին երկայնքը, այսինքն Քինչէուբուպանցի գծին երկայնքը, պահակախումբ մը կեցուցին, և վերջին կայարանը բռնեցին 1000 հոգիով։ Բայց վերջերը հրաժարեցան այս կարգադրութենէն և գիծը նորէն բացը մնաց, և ահա այդ գծին վրայ էր որ ռուս խաղաղները վերջին օգտակար ապատակութիւնը երթին։ Սինսինթին միշտ բռնուած է Ռուսներէն թէեւ երկու ամիս առաջ լսեր ը կ'ըսեր թէ Ռուսք այդ կէտը պարպեր են։ Նոյն միջոցին զրոյց տարածուեցաւ նաեւ թէ ճաքոնական գունդ մը Լիաօյի արեւմտեան կողմէն մինչեւ քսան քիլոմէթր Սինսինթինի հարաւային կողմը յառաջացած են։ Բայց Միչէնքոյի հեծելազունդին վերջին գործողութիւնը ցոյց կուտայ թէ այդ լուրերը ստոյգ չէին, և Ռուսք այն կողմերը գործելու ազատ ասպարէզ կը գտնեն համարձակ, մանաւանդ հիմակ որ գետը սառած ըլլալով, տեղափոխութեանց արգելքները վերցուած են ինքնին։

Ճաքոնցիք խիստ միջոցներ ձեռք առած են Բորթ Արթուր—Լիաօեանկ երկաթուղին պաշտպանելու համար ռուսական քանդումներու դէմ, որովհետեւ բնական։բար Ռուսք պէտք աշխատին ա՛յդ կողմէն ալ վնաս մը հասցնել՝ Նոկիի զօրքերուն դէպ ի հիւսիս յառաջխաղացումը արգիլելու կամ յետաձգելու նպատակաւ։ Գաղարման խոշոր թնդանօթները հետզհետէ կը փոխադրուին ճաքոնցիներուն կողմէ, որոնք պիտի գործածեն զանոնք Շահոյի վրայ ռուսական հզօր ամրութիւններուն դէմ։ Եւ նոյն միջոցին ալ Նոկիի զօրքերուն մեծագոյն մասը ոտքով կը քալէ գործողութենց նոր ռազմավայրը հասնելու համար։

Այս զանազան ճաքոնական շարժումները անչուշտ խիստ զօրաւոր փաստեր են Բուրբաթքինի համար՝ փութացնելու յարձակողականը Օեսայի դէմ։ Այս պատճառաւ կ'ըսենք թէ Թերեսա Միչէնքոյի վերջին շարժումը յառաջիկայ գործողութեան մը բացման պիտի ծառայէ։

Այս քանի մը օրերուս մէջ պիտի լուծուի այս խիստ կարեւոր հարցը։

Եթէ Բուրբաթքին չյարձակի, խնդիրը դարձեալ պիտի կենտրոնի Ռուսերուն համար, որովհետեւ կարելի չէ ենթադրել որ Նոկիի փորձ զինուորները գալուստէն վերջ Բուրբաթքին կարենայ իր տեղէն շարժիլ, քանի որ հիմակ չի կրնար շարժիլ և կամ չուզեր շարժիլ։ Իր յայտնի սարսռութեան գիտակից ըլլալով։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԶՕՐԱՎԱՐ ՆՈԿԻԻ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

"ՍԹԱՆՏԱՐՏ,,Ի ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆԸ ԱՅՍ ՄԱՍԻՆ

Ա.զլիայէն ղրկուած բազմաթիւ չնորհաւորական հեռագիրներուն և համակրանքի արտայայտութիւններու պատասխանելով, Զօրավար Նոկի Սթանտարտի միջոցաւ Ճաքոնի անգլիացի բարեկամներուն հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց.—

«Այ՛քան ամիսներ սպասելէ և Բորթ Արթուրի գրաւման համար ա՛յնքան կեանքեր զոհելէ վերջ, գովեստի արժանի չեմ գտներ ինքզինքս։ Բայց Անգլիոյ ժողովուրդին համակրութիւնը գիտնալով, ո՛չ միայն ես։ այլ նաև իմ զինուորներս կը հրճուին ի սրտէ։ Իբրեւ ներկայացուցիչ Բանակին, կը փափաքիմ ղրկել ձեզ սրտագին չնորհակալութիւններ։»

Սթանտարտի ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆԸ

Համակրալից չահեկանութեամբ պիտի կարդացուի զօրավար Նոկիի սրտագին և անկեղծ չնորհակալութեան հեռագիրը, զոր այսօր անգլիացի համակրողներուն կը հաղորդէ իր բանակին կեդրոնը գտնուող մեր մասնաւոր թղթակցին միջոցաւ։ Ճաղթական հրամատարին համեստ և գրեթէ խոնարհամիտ լեզուն ակներեւ հակապատկեր մըն է զինուորական յաջողութեան ա՛յն ցուցադրութեան, որուն ո՛չ սակաւ օրինակները ունեցանք վերջին տարիներս։ Զօրավար Նոկի ներշնչուած է անչուշտ իր բնիկ ճաքոնական արժանապատուութեան զգացումով, որ կրնայ խառնուիլ նաև Թագուն զօրաւոր փառասիրութեան մը հետ, բայց անհաշտ է թարոովին անապարձութեան հետ։ Ներելի հաճոյք մը կրնանք զգալ երբ դիտել տանք թէ Նոկիի ոճը որքան կը մօտենայ ա՛յն ոճին զոր Լորտ Բոպէրթս գործածեց Պլէօմֆոնթէյնի գրաւումը տեղեկագրելով։ Բորթ Արթուրի յաղթական անգլիացի Մարշալէն ալ առաջ կ'երթայ որովհետեւ ո՛չ միայն իրեն չի վերագրէր ոճ է պարծանք յաղթութեան համար, այլ նոյն իսկ ներում կը խնդրէ բերդաքաղաքին տէր ըլլալու մասին վատնած երկար ժամանակին և իր զոհած կեանքերուն թուոյն համար։ Անձնուրացութիւնը ա՛լ աւելի ներելի է, քանի որ ամէն մարդ գիտէ թէ ռուսական զօրաւոր ամրութեանց վրայ կանխահաս յաձակումներուն առթիւ տեղի ունեցած ճաքոնական կորուստները ո՛չ թէ զօրավարին պակասութենէն վերադրելի են, այլ աւելի իր մեծերուն հրամաններուն, որոնք անհունն բաղձանք մը ունէին բերդաքաղաքին գրաւումը զուգաժամանակելու Ճաքոնի Վեհապետին Մենդեան տարեդարձին։

Ճաքոն այսպիսի անձնուէր հրամատարներ ունենալով չի կրնար հաշտութիւն ընդունիլ առանց երաշխաւորութիւններ ապահովելու ապագային համար, և չենք տեսներ ոճ է փաստ՝ այժ տալու համար Ռուսերուն այն կարծիքին թէ հաշտութիւնը պատիւ չի բերեր Ռուսիոյ։ Անչուշտ Ռուսք հաշտութիւն պիտի կնքեն երբ հաստատապէս գիտնան թէ իրենց յաջողակ թշնամին միտքը դրած է տեղի չտալ բնաւ իր պահանջումներուն մէջ։ Կրնայ նոյն իսկ պատահիլ որ Ճաքոն հասնի անանկ վիճակի մը որ միւս Տէրութիւններէն խնդրէ բարեխօսել, եթէ Ռուսիա Նովոսքի թերթին յանձնարարած ընթացքին հետեւի։ Այս թերթը խորհուրդ կուտայ իր կառավարութեան Մուքտէնէն նահանջել դէպի հիւսիս, որպէսզի Ռուս Բանակը Ղը պատաւոր դիրքի մը մէջ ըլլայ մինչեւ որ պատրաստուի նորէն յառաջ քալելու։ Եթէ Ռուսք այս ընթացքին հետեւին, Ճաքոն կրնայ չէզոք Տէրութեանց կառավարութիւններու ուշադրութիւնը հրաւիրել թէ այսպիսի սպառնալիքի մը չարունակութիւնը պիտի պարտադրէ զինքը (Ճաքոն) Մանչուրիան գրաւել, և պիտի հարցնէ թէ Ճաքոնի գործելու այս եղանակին պիտի համակերպին չէզոքները։

Ճաքոնցիներուն երկաթուղւոյ հաղորդակցութեանց վրայ ռուս հեծելազօրքին շարժումները՝ միացնելով զօրավար Բուրբաթքինի անգործութեան մասին Ռուսիոյ մէջ յայտնուած գանգատներուն հետ, այնպէս ենթադրել կուտան թէ Ռուսք մտադիր են յարձակողականի սկսելու նորէն։ Բայց չենք կրնար նախատեսել թէ Շահոյի վերջին կռիւին արդիւնքն ինչ տարբեր բախտի մը վիճակին Ռուսք։

Մինչ Մանչուրիոյ մէջ գործերը այսպէս կը ձգձգուին, ծովակալ Բօժէսթվէնսքիի նաւախումբը ա՛լ աւելի անաւորդութիւններու կը պատահի ծովուն վրայ։ Նաւային հեղինակաւոր անձինք կը գուշակեն սոսկալի վտանգներ այդ ծովակալին համար։ Անկա երկար ճամբայ մը ունի անցնելիք, առանց իր տրամադրութեան տակ ունենալու ամենապարզ նաւահանգիստ մը ածուխ առնելու համար, մինչեւ որ հնդկեան ովկիանոսին կղզիները հասնի։ Այն տեղ, կա՛մ պիտի պարտաւորուի նեղուցներէն անցնիլ, ուր Ճաքոնցիք կրնան դիրաւ դէտ կենալ և յարձակիլ օգտակարապէս, կամ պիտի աշխատի ճամբայ մը գտնել կղզիներու այդ ցանցին մէջ, ուր նաւարկութիւնը խիստ դժուարին է և փարոսներու պակասութեան պատճառաւ անկարելի պիտի ըլլայ իրեն գիշերային ճամբորդութիւնը։ Անհամար ապացոյցներ կան թէ Ռուսք կանխաւ չեն հոգացեր, չեն կանխատեսեր թէ ինչ տեսակ գործ կայ իրենց առջեւ։ Ռուս թերթերը կը բարկանան թէ ռուս նաւախումբին թոյլ չի տրուիր չէզոք ջուրերը գրաւեալ ածուխ առնելու համար։ Բայց թերթերապուրկի բոլոր խանական մարդիկը քալ գիտնալու են թէ, որովհետեւ ծովակալ Բօժէսթվէնսքի Ճաքոնի դէմ կռուելու կ'երթայ, անոր չնորհուած ոճ է դիւրութիւն խիստ անբարեկամ գործողութիւն մը պիտի նկատուի Ճաքոնի մասին։

ՃԱՔՈՆ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ճաքոնական կառավարութիւնը Գերլինի իր դեսպանին միջոցաւ խորին չնորհակալութիւն յայտնեց Գերմանիոյ այն ակնոնած չէզոքութեան համար, զոր ցոյց տուին Բիաօ-Չէոն ի գերէն պաշտօնատարները, Բորթ Արթուրի անկումէն վերջ հոն ապաստանող ռուս մարտանաւերուն առթիւ։

ԳԱՐԱՏԱՂԻ ԻՇԽԱՆԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՎՐԱՅ

Օտեսայի 15րդ հրացանակիր զօրագունդին հրամատարը, որ ա՛ցնալ շաբթու Մ. Ասիա մեկնեցաւ, հեռաւեալ հեռագիրը ընդունեց Գարատաղի Նիքոլա իշխանէն, որ այդ զօրագունդին պատուակալ հրամատարն է.—

«Արիւնս կ'եռայ երակներուս մէջ երբ կ'իմանամ թէ իմ զօրագունդս ճամբայ կ'ելնէ թշնամիին դէմ երթալու համար։ Դժբախտաբար պարագաները կ'արգիլեն զիս իմ քաջ ընկերներուս գլուխը անցնելէ. բայց իրենց հետ ուղղեմ իմ ջերմագին աղօթքներս և մշտակայ խորհուրդներս։ Կը համբուրեմ մեր սիրելի դրօշը, և կ'ողջագուրեմ ձեզ. սպաները, ենթասպաները, և զինուորները։ Աստուած պահէ՛ պահպանէ՛ ձեզ ամէնքդ։ «ՆԻԿՈԼԱ.»

Ս. ԳԻՐՔ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՀԱՄԱՐ

Երբ ռուս մարտանաւերը Սուէզի ջրանցքն կ'անցնէին, ռուս նաւազները եօթը հարիւր օրինակ աւուերէն Ս. Գիրք գնեցին Աստուածաշունչի Ընկերութեան փարեզակներէն, որոնք արտօնուեցան Բորթ Սաիտ երթալ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Նովոյէ Վրեմիա կը յայտարարէ թէ ռուսական նոր փոխառութիւնը փայլուն յաջողութիւն մը եղած է։ Բեթերպուրկի և Մոսկուայի մէջ ցանկերը գոցուեցան մէկ ժամ միայն բաց մնալէ վերջ։

ՁԱՐԸ ԽՕՍՔ Կ'ՈՒՂՂԷ ԲԱՆԱԿԻՆ ԵՒ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ

Ահա ամբողջ ընագիրը այն Օրագրին զոր Զարը ուղղեց իր բանակին և նաւատորմին.—

«Բորթ Արթուրը թշնամիին ձեռքը ինկաւ։ Տասնըմէկ ամիս տեւեց պաշտպանութեան կռիւը։ Մեծահամբաւ պահակազօրքերը ամբողջ եօթը ամիս արտաքին աշխարհի հաղորդակցութիւններէն կտրուեցան։ Առանց ո՛ւ է օգնութեան, ափ մը Ռուսեր ո՛չ կեանք և ոչ արիւն խնայելով, անտրտունջ կրեցին պաշարման զրկումները և բարոյական վիշտերը՝ թշնամիին յաջողութեանց չարքերուն միջոցին, հաստատ համոզումով թէ իրենց օգնութիւն պիտի հասնի հակառակորդին կատաղի յարձակումներուն միջոցին։

«Ռուսիա հպարտութեամբ հետեւեցաւ անոնց դիւցազնութիւններուն, ամբողջ աշխարհ պատկառանքով խոնարհեցաւ իրենց դիւցազնական ըղձակերը գոցուեցան մէկ ժամ միայն բաց մնալէ վերջ։

միշտ նորոգեալ սպառնալիքներուն տակ։ Պարտաւորուեցան վերջացնել իրենց դիւցազնութիւնը, զոր ընկնեց թշնամիին թուական առաւելութիւնը։ Հանգիստ կը մաղթեմ և յաւիտենական յիշատակ այն անմոռանալի Ռուսերուն, որոնք մեռան Բորթ Արթուրի պաշտպանութեան համար։ Ռուսիայէն հեռի, Ռուսիոյ ճակատագրին համար անոնք մեռան, կայսր և Հայրենիքին սիրովը լցուած։ Իսկ դուք ողջերդ շատ ապրիք, և թո՛ղ ձեր հռչակը ծայր տայ ա՛յրողջ աշխարհի մէջ։ Աստուած թաչկէ՛ ձեր վերքերը, և ուժ և համբերութի՛ւն պարգեւ է՛ ձեզի, աւելի ծանր փորձութիւններու տոկալու համար։

«Մեր հակառակորդը խորամանկ է և զօրաւոր, անոր դէմ պատերազմը դժուար է անպատմելի կերպով. քանի որ մեր զինուորական աղբիւրներէն տասը հազար վերաբ հեռի է Ս. Արեւելք։ Բայց հզօր է Ռուսիա։ Իր հազարամեայ կեանքին մէջ ա՛լ աւելի դժուարին փորձութիւններու և ըսպառնալից վտանգներու պատահեցաւ, և ամէն անգամ դուրս եկաւ աւելի զօրացած և նոր կարողութեամբ։

«Մեր անյաջողութիւնները ապրդարեւ ծանր են։ Բայց երբ կը ցաւինք մեր կորուստներուն վրայ, սակայն չենք ուզեր մոլորիլ և վհատիլ։ Հաւատքէն Ռուսիոյ հետ վստահ եմ թէ յաղթութեան ժամը ընդհանուր պիտի հնչէ։

«Ը՛ն ժամանակ որ Աստուած օրհնէ մեր հաւատարիմ զինուորները և նաւատորմը, օրպէսզի միացեալ ուժերով յաղթահարուի թշնամին և պաշպանուին Ռուսիոյ պատիւը և համբաւը։»

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԵՒ ՌՈՒՍԻՔ

Մօտեցած է ա՛յն ժամանակը երբ պիտի դադրին 1904 տարիին ողբերն ու տրտունջները, և բարեղաղթութեան և չնորհակալութեան բառեր պիտի փոխանակեն անոնց, պիտի դադրինք դժբախտ տարի մը անուանել 1904ը կը գոչեն բոլոր ռուս թերթերը միաբերան իրենց տարեկան տեսութիւններուն մէջ։

ՌՈՒՍԻԱ.— Ներքին գործոց նախարար Սվիաթօբոլ-Միրսքի իշխանին հրաժարման զրոյցները չեն դադրիր։ Ստոյգ տեղեկութեան մը նայելով, իր հաւանական յաջորդը պիտի ըլլայ Մ. Բուլիւէր բարեկամը Մ. Վիթթէի և որ ասկէց առաջ երկրագործական նախարարութեան մէջ դիւանի մը պետն էր։

*** Երկրագործական նախարար Մ. Եերմոլովի հրաժարականն ալ հաւանական է. և իրեն յաջողիլ կը նշանակուի ժամանակ իշխան Ալեքսիս Օպէլենսքի, երկրագործական նախարարին արդի խորհրդականը։

ՓԱՂՑԿՆԴԻՆ ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Գրֆիլդի (Ամերիկա) Հայաստանին Սխտաքա ական Աշխատանոցը. որ Նիւ Եորքի քաղաքային վարչութեան հովանաւորութեան ներքեւ կը գտնուի կը յայտարարէ թէ քաղցկղէ բռնուած ճերմակ մուկեր բազմկեր է շիտ.կով։ 1893էն ի վեր կատարուած քննութիւնները կ'ապացուցանեն թէ քաղցկեղը տարափոխիկ է և ժկրոբային, և կարելի է արտադրել և բուժել բստ կամս։ Բուժուած մուկերուն արիւնը հակաթունային է, և երբ անով ներարկում կատարուի քաղցկեղաւորներուն, ուռուցքները անհետ կ'ելլան և այլ ևս չեն դառնար։

ԱՆԳԼԵՒԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Լոնտոնի և Պերլինի մէջ ժամանաւոր հաստատութիւններ պիտի բացուին՝ որոնց նպատակն է բարեկամել Անգլիոյ և Գերմանիոյ յարաբերութիւնները. և այդ երկու զօրաւոր Տէրութեանց աշխարհավարութիւնը իրարու ծանօթացնել ի նպաստ գիտութեան և քաղաքակրթութեան։ Լոնտոնի մէջ այժմէն հաստատուած է Անգլեւգերմանական Քլիւպ մը, որուն նմանը պիտի հաստատուի ի ժամոյ Պերլինի մէջ ալ։ Քլիւպին պաշտօնն է արձան-գրել գլխաւոր գերմանական վաճառականներուն, գլխաւոր թերթերուն հրապարակագիրներուն և գիտնականներուն հակակրութիւնները Անգլիոյ մասին. և այսպէս միութիւն մը կազմել անգլեւգերմանական յարաբերութեանց բարւոքման համար։ Այսպիսի Քլիւպի մը նախագահ կ'առաջարկուի Շլեզվիկ-Հոլշթայնի Էրնէսթ կիւնթեր դուքսը։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

17 Ցունվար 1905

Հեռագրական գործակալութիւնը գիշերը մինչեւ ուշ ատեն Բարիզի Պօրսային գիները չհաղորդեց մեզի։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, Ցնվ. 16.— Մարեշալ Օեամա Թօքիօ քաշուած պաշտօնական հեռագիրով մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ Նիու Զուանկի մօտ Ռուսերուն և Ճաքոնցիներուն միջեւ տեղի ունեցած ընդհարման վրայ.— Զօր. Միչէնքոյի հրամանին տակ գտնուած ռուս հեծելազօրաց ջոկատները, Ճաքոնցիներուն ստուար ոյժերուն առջեւ ետ քաշուելով, ետ Նիու Զուանկէ կը վերադառնային, 8000 Ճաքոնցիք յաջողեցան անոնց ետին անցնիլ և նահանջի գիծը կտրել։ Ասոր վրայ Ռուսերը ստիպուեցան վերսիլ ճաքատամարտը։ Գիրկնդխառն կռիւը չատ բուռն եղաւ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Բորթ Արթուրի նաւահանգստին մէջ ընկղմած մարտանաւերուն վիճակը քննող ճաքոնցի ճարտարագէտները ստուգած են թէ այդ մարտանաւերը կրնան օգտակար ըլլալ։ Հնարաւոր է Ճաքոնէ անմիջապէս 100ի չափ տաղապ եւ չոգենաւ ճամբայ հանուած են ընկղմած մարտանաւերը ծովին տակէն հանելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— «Դանտարտ»ի Թօքիոյի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Ֆրանսայի դէմ դժգոհութիւնը սաստիկ կ'աւելնայ Ճաքոնի մէջ։ Լուսագիրները իրենց վերջին թիւերով թշնամական յօդուածներ հրատարակած են Ֆրանսայի դէմ, զոր կը մեղադրեն մանաւանդ թէ բացէ ի բաց կ'օգնէ Ռուսիոյ, և թոյլատրած ու դիւրացուցած է Պալթիկի նաւատորմին համախմբումը Մատակաքար, և թոյլ տրուած է որ տեղիկ այդ կղզիին մէջ գործէ որպէս զինակից երկրի մը մէջ։

— Քօլոմպոյէ կը հեռագրուի թէ «Շուսան» չոգենաւը, որ Քօլոմպո (Սէյլան) հասած է, լուր առած է թէ Մատրասի ծովեզերքին մօտ (Հնդկաստանի հարաւ արեւելեան կողմը) նշմարած է ճաքոնական չորս չոգենաւեր, որոնք ածուխ կը փոխադրէին։ «Շուսան»ի հրամատարը կը յայտարարէ թէ ճաքոնական ոչ մէկ մարտանաւի հանդիպած է, բայց կրնայ հաստատել թէ ճաքոնական փոխադրանաւերուն գտնուած տեղին նայելով. անոնք մարտանաւեր պարենաւորելու առնմանուած են։

ԲԵԹԵՐՍԹՈՒՐԳ. — Մուգզնէ Ռուս Գործակալութիւնը կը հեռագրէ թէ Բորթ Արթուրը պաշարող Զօր. Նոկիի զօրքերէն մեծ մաս մը կիսաեռակ հասած և անմիջապէս ճամբայ ելած է դէպ ի հիւսիս, Մարեշալ Օեամայի բանակին ստուար ոյժերուն միանալու համար, Մուկդէնի հարաւակողմը։

ԲԱՐԻԶ.— Հավասի Գործակալութիւնը կը հրատարակէ այսօր Գլաս նաւապետին մէկ նամակը, որուն մէջ Գլաս կ'ամբաստանէ իր կառավարութեան թէ Վլատիվոստոք քիչ ատենէն պիտի պաշարուի Ռուս նաւապետը կը լսի թէ վատանէի տեղեկութիւներ թոյլ կուտան իրեն հաստատել զայս, եւ թէ Ճաքոնցիք բնդհանուր յարձակման յատակագիծ մը որոշած են իր բոլոր մարտամասնութիւններով։ Ի վերջոյ կ'ըսէ թէ Ռուսերը պէտք չէ խաբուին Վլատիվոստոքի դէմ ճաքոնական գործողութենց արդի երեւութական պակասութենէն, և անհրաժեշտ է Վլատիվոստոքի պաշպանութիւնը պատրաստել կարելի եղածին չափ չուտով։

— Ֆրանսական Արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ կարծիք բուն հաստատ մը կայ Ֆրանսական Հնդկաչինեան ծովային պաշտպանութեան սարքերուն կան կազմակերպութեան ի նպաստ, Ճաքոնցիներուն յարձակման դէմ Ֆրանսական այդ ռազմանաւերը պաշպանելու համար։ Նոր դէպքերը կազմակերպուն պէս, երեսի. Ժողովը յանկարծական վարկ մը պիտի քուէարկէ։ Հնդկաչինեան մէջ զինուորական նոր նաւահանգիստներու հաստատման համար, և պիտի որոշէ որ հոն գտնուող արդի նաւաբաժնէն աւելի հզօր նաւաբաժին մը ղրկուի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թօքիոյի լրագիրներուն խօսքին նայելով, Ռուսիա առաջարկեր է Ճաքոնի դեսպանին փոխանակութիւն մը ընել և Ճաքոն ընդուներ է այս առաջարկը։

—Ինքէուէ կը հեռագրուի «Դանտարտ»ի թէ անցած օր Նիու-Զուանկի և Նիու-Զուանի վրայ յարձակող ռուսական զօրախումբը 2000 հոգիէ կը բաղկանար։ Իր կորուստները եղած են 62 սպանեալ 11 վիրաւոր, իսկ Ճաքոնցիներունը 3 սպանեալ և 11 վիրաւոր։ Ճաքոնական լուրերու նայելով, Ռուսաց նահանջի գիծը կարեր է 8000 հոգիէ բաղկացեալ Ճաքոնական զօրախումբ մը որ դեռ օգնութիւն կուտանայ։ Ճաքոնցիք կը յարեն թէ այժմ ամենակատարեալ ապահովութիւն կը տիրէ այն կողմերը ուր Ռուսերը երեւցած և ապա վտարուած էին։

ՋԻՖՈՒ. — Ռիւդէր կ'ըսէ.—Զիֆու ազատանալ ռուսական Թորփիլա-հալաներէն մէկուն հրամաները յայտարարեր է թէ Զոր. Նակիի գրուած 2 միլեան փամփուշտները կտրած ու պարզուած էին, երբ Բորգ Արթուր ամբակին Զինացիին ձեռքն էր։ Գրուած ատրաներն ալ Զինացիներուն կը վերաբերին և ռուսական Թնդանօթներուն չէին յարմարեր։ Նոյն հրամաները յարեր է նաև թէ Ռուսերը, անմասուութեան պայմանագրին սառրագրելէն առաջ, իրենց հրացաններուն յատակը կտրած էին, զանոնք անգործածելի դարձնելու համար։

ԹՕՔԻՕ.—Զոր. Նոգի նամակով մը հրաւիրեց Նակազաքիի կառավարիչը, որ չէ թէ գերիի կամ թլատիի, այլ օտար ազուսկանի մը պէս հիւրասիրէ Զոր. Սէքօսլէլ որ փոքրաւոր կերզով ծառայած էր իր հայրենիքին։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ Կայսեր հեռագրերուն, որով շատ դրուատալից խօսքերով կը շնորհէր իրենց Արժանիքի Պատուանշանը, Զոր. Սէքօսլէլ հեռագրով պատասխանեց շնորհակալութիւն յայտնելով և ըսելով թէ ինքն ու Բորթ Արթուրի պահպանողները խորապէս զգածուած են, եւ պատիւ կը համարին իրենց այս գնահատան նշանը։ Զոր. Նոգի ևս շնորհակալութիւն յայտնեց ըսելով թէ ինք այդ պատուանշանին արժանի բան մը ըրած չէր։

ԲԱՐԻԶ.— Թոքիոյէ կը հեռագրուի թէ «էքօ ար Բառի»ի հրատարակած տեղեկագիրը կատարելապէս չինած է, ինչպէս յայտարարեց արդէն Բարիզի ճարտարական դեսպանը, և Ռուսաց կողմէ տարբերուած բան մըն է, Ֆրանսայի և Ճապոնի բարեկամ յարաբերութիւնները խանգարելու համար։

ԲԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ. — Զոր. Բուրոբաթքին կը հեռագրէ Կայսեր թէ յառաջապահներու ընդհարումները հասած են մինչեւ երկու բանակներուն ամբողջ ճակատը։

ԲԱՐԻԶ. — Առտուրէն կը ձիւնէ հոս։ Զրահի ու կարկուտի մրրիկներ կը տիրեն բովանդակ Ֆրանսայի մէջ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԳԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Ազգային Պատրիարքարանի

Անցեալ տարի Սրբազան Պատրիարք Հայրը Ս. Մննդեան տօնին շնորհաւորութեան Պաշտօնական այցելութիւնները պիտի ընդունի նոյն տօնի երկրորդ՝ օրն, Ուրբաթ Ծնվ. 7, ժամը 7½ին Ազգային Պատրիարքարանի մէջ։

(Կճիկ)

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ, ինչպէս գրած էինք, իր անձնական Գանձէն 1000 ոսկի շնորհած էր. մայրաքաղաքիս բոլոր աղքատներուն ա՛խորը բաշխուելու համար։ Այս բաշխման գործին համար կազմուած յատուկ Ծանձնաժողովը այդ շնորհուած նպաստը բաժնել սկսած է, ոմանց դրամ, ոմանց ածուխ տալով։ Երէկ, ինչպէս միւս աղքատներուն, նոյնպէս Հայ աղքատներուն ալ այդ նպաստը բաշխելու համար բոլոր Թաղ. Խորհուրդներէն իրենց Թաղին աղքատներուն ցուցակները պահանջուեցաւ ըստ այնմ բաժնելու համար։

Նպաստընկալները ձմրան այս խրատամբեր եղանակին մէջ իրենց շնորհուած կայս. հոգածութեան համար ինչպէս միշտ, նաև այս առթիւ ալ ջերմաջերմ բարեմաղթութիւններ ըրին Ն. Կայս. Վեհափառութեան թանկագին կենաց համար։

ԱԿՆԱԾ Կրօնական և Բաղաքական ժողովներու հաստատութեան Պատրիարքական կոնդակը երէկ Պատրիարքարանէ ղրկուեցաւ։

ՏՐԱԳԻԶՈՆԻ առաջն. փոխանորդ Տ. Սրիստակէս վրդ. կը հեռագրէ Պատրիարքարան թէ Տ. Ներսէս եպս. Աւլանեան կիրակի օր (Ծնվ. 2) իր պաշտօնատեղին հասած եւ ընդունուած է տեղւոյն պաշտօնական անձնաւորութիւններէն և խուռն բազմութեան մը կողմէ։

ՌՈՏՈՍԹՈՊԻ առաջնորդ Տ. Վահրիհ Մ. վրդ.ի առաջնորդական պաշտօնը հաստատող կայս. Պէրատը տեղւոյն Իսարէի ժողովին մէջ կարդացուեր և անդամներուն կողմէ շնորհաւորութիւններ եղած են Տ. Վահրիհ վարդապետի։

ՊՅՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ ղրկուած հեռագրին վրայ Ֆիլիպէի Թաղ. Խորհուրդը կը հեռագրէ Պատրիարքարան թէ՝ իրենց քահանաներէն մէկը հիւանդ ըլլալուն չեն կրնար Պուրկազի եկեղեցին քահանայ մը ղրկել։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ ապաքերեց Տ. Արսէն Ա. քհ. Պապեան, առջի առտու վախճանեցաւ 80 տարեկան հասակին մէջ։ Օծման և յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեցաւ երէկ Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ, նախագահութեամբ տեղւոյն քարոզիչ Տ. Մկրտիչ արք. Վեհապետեանի։

ԳԻՍՈՒՍ Մանուկի նուէրներ առկաւ կը հասնին Պատրիարքարան։

ՄԱՐՐԻ ԳԻՒՂԻ Թաղ. Խորհուրդը ասնական օրերու առթիւ տեղւոյն երկսեռ վարժարանի 30 երկսեռ աղքատիկ մանուկներուն հագուստ տրուած է։ Նոյնպէս Թաղ. Խորհուրդը 2000 օրա ածուխ բաժնած է տեղւոյն աղքատներուն։

ԲԱՆԿԱԼԹԻի գերեզմանատան վանդակորմին շինութեան համար բարձրագոյն հրամանը շնորհուած ըլլալով, անցած ուրբաթ օրուընէ ձեռնարկուած է նոյն գերեզմանատան պատերուն շինութեան, որուն նախաձեռնարկ եղած է Բերայի կալուածոց Հոգաբարձութիւնը։ Բանկալթիի գերեզմանատան ցանկապատի շինութեան պէտքը շատ ցի վեր զգալի եղած էր մանաւանդ Մեռելոցի օրեր։ Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան, իբրեւ Բանկալթիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին պատուակալ քարոզիչ ինքն ալ իր մասնակցութիւնը ունեցած է շինութեան այս գործին մէջ։

ՊԱՐՊԱՐԷՍՍՕ եղբարց յունական քօնեակը իր անարատութեան ու համեղութեան համար մեծ ընդունելութեան արժանացած է թէ՛ փափկաշարկներու և թէ՛ բժիշկներու կողմէ։

Արդ. յիշեալ քօնեակին կ. Գալսոյ ներկայացուցիչը Պ. Աթանաս Թալիսբրի թօ ուզելով նպաստ մը ընել Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ դարմանուող հիւանդներուն, երկու անտուկ Պարպարեսսօ ֆօնեաֆ կը նուիրէ նոյն հաստատութեան, խնդրելով որ ընկալագիրով մը մէկը ներկայանայ իր վաճառատունը՝ Կալաթա Դարաքէոյ Եէնի Խանի հեռը մասնաւոր կեդրոնատեղին, ուրկէ պիտի յանձնուին քօնեակները։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ երեք թաղերու Աղքատախնամի Տնօրէն Խորհուրդս ներկայիս կը գայ իր խորին շնորհակալութիւններն յայտնել բոլոր նուիրատու ազնիւ ազգայնոց և ի մասնաւորի Աղքատախնամիս հիմնադիրաբարերար ողբացեալ Միքայէլ էֆ. Ցակոբեանի պարագաներուն որոնք ամէն առթիւ բարեհաճեցան իրենց առատ նուէրներն շնորհել աղքատախնամիս, որով Տն. Խորհուրդս կարողացաւ նախ 30 օսմ. ոսկիի մօտ նպաստ մը բաժնել երեք թաղերու աղքատաց և վերջերս ալ մատակարարին անուամբ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած ըլլալով Տեարք Ա. Գալիքաճեան, Գ. Հայոցեան, Մ. Ճգնաւորեան, Գառնիկ Համբարձումեան 120ական, Լեւոն Արշաւիր (Մանչեսթր) 240, Սիմոն Կեսվրէկեան (Թէհրան) 216, Տն. Խորհուրդս թէ՛ Ցակոբեան գերդաստանի նուիրատուութիւնէն և թէ՛ վերոյիշեալ նուէրներէն քաջալերուած երեք թաղերու աղքատ ընտանեաց Ս. Մննդեան առթիւ բաժնեց հետեւեալները. 15 հատ ոչխար, 120 օրա բրինձ, և 50 օրա իւղ, ինչպէս նաեւ 12500 օրա ածուխ առանց ազգի և կրօնի խտրութեան։

Ի դիմաց Տն. Խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Ա. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ Ա. Գ. ԲԻՐԼԷՃՃԵԱՆ

Սամաթիա

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՆՈՒԷՐ ՄԸ ԳԱԼՖԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ

Ազնիւ ու բարեպաշտ Տիկին մը, որ իր անունը Խմբագրութեանս իսկ յայտնել չուզեր, երեք ձեռք խիստ ընտիր ֆանէլա շապիկ և մէկ ձեռք ալ հնդկական ազնիւ կերպասէ ասեղնագործ ու նրբակար շապիկ ղրկած է Խմբագրութեանս, Գալֆաեան Որբանոցի սանուհիներուն յանձնուելու համար։ Թէեւ յարգելի նուիրատու Տիկնոջ անունը անծանօթ, բայց իր նուէրին նրբութիւնը, ճաշակաւորութիւնն ու մեծարժէք գինը կը յայտնեն բարձր դասու Տիկնոջ մը ձեռքը։ Ուրախ ենք որ այս զգացումը կրող Տիկիններ ունինք մեր հանրութեան մէջ, որոնք ճշմարիտ ազնուականութիւնը կը բացորոշեն։ Կը խնդրուի Գալֆաեան Որբանոցի ազնիւ Մայրէն ընկալագիրով մը սանալ այս նուէրը Խմբագրատուէս։

ԲԱՄԲԱԿ ԵՒ ՑՈՐԵՆ

ԼԻՎԷՐՊՈՒԼ, 16 Ցունվ.

Բամբակի հրապարակը բացուեցաւ.

Ցունվ. — Փետր.		3.71
Մարտ — Ապրիլ		3.76 քիչ դործ կայ
Ցուլիս — Օգոստ.		3.86
Սեպտ. — Հոկտ.		3.88

Ցորենի հրապարակը գոցուեցաւ.

Նիւ-Եորք	Մայիսի համար	116¼
Լիվրբուլ	Մարտի »	7/1/1/8
»	Մայիսի »	7/0/3/4
Շիքակօ	Մայիսի համար	116¾

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Տէր Խմբագիր

Սլիքմէրմէրի Ս. Ցակոբ եկեղեցին՝ այս երկրորդ անգամ հիմէն կառուցուած է 1892 տարւոյն մէջ և նոյն տարւոյ դեկտ. 27ին օծուած է ձեռամբ հոգելոյս Տ. Խորէն Պատրիարք Աշըքեանի։

Այս նորաշէն և ի հիմանէ կառուցեալ ու ոչ-վերանորոգեալ եկեղեցիին հիմնադիր-բարերարն է Ազն. Բարսեղ էֆ. Խաթամպօլլուեան և թէ ամէն տարի Ս. Ցակոբ Մծբնայ ասնին օրը Վարչական որոշման համեմատ պարտաւոր է այս եկեղեցիին պաշտօնական մարմինը յատուկ Ս. Պատարագ մատուցանել տալ Բարսեղ էֆէնտիի հոգը որուն ատունը Ցակոբ էր, և Սթամպօլլեան գերդաստանին բոլոր ննջեցեալներուն հոգիին համար։ Այս պաշտօնը մասնաւորաբար կը կատարուի Թաղեցիներուն կողմէ իբրեւ երախտագիտական արտայայտութիւն առ բարերարն։ Իսկ եկեղեցիի անունն իրօք Գլխագիր Ս. Ցակոբ ըլլալով այն օրն ալ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ կը մատուցուի ընդհանուր բարերարներու և ամբողջ աշխատաւորներու հոգիներուն համար։ Նորաշէն եկեղեցիին վերայ հին արձանագրութիւնը կը կենայ և սակայն ոչ ոքի անուն կը յիշուի իբր հիմնադիր, իսկ նոր արձանագրութիւնը յականէ յանուանէ ցոյց կուտայ Բարսեղ էֆ.ի եկեղեցիին ի հիմէն կառուցումը, ինչ որ հարկ չէր թողուր մեզ պրպտել 40-50 տարուան արձանագրութիւններ՝ որոնք չեն զբաղնուիր արդէն եկեղեցւոյս մէջ։

Հաճեցէք Տէր Խմբագիր, հրատարակել ներկայս՝ Հինգշաբթի աւուր Մանգուվէի յօդուածագրին ի տեղեկութիւն և ի բուժ.ման գայթակղեալ ժամց։

Ի Դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Մ. ՑԱԿՈԲԵԱՆ Գ. ՃԻՎԱՆԵԱՆ

2 Ցունվար 1905

Սլիքմէրմէր

ԲԱՂՈՒՈՒԱԿԱՆ ԹԵՄ

Վաղը Ս. Մննդեան օրը, հոգեւոր պաշտօն պիտի կատարուի Բերայի Հայանուական մատրան մէջ ժամը 5.30ին (Ը. Թ.)։ Պիտի քարոզէ եկեղեցւոյ հովիւը, Վեր. Ա. Պ. Շմաւոնեան։

*** Վաղը Ս. Մնունդի առիթով, պաշտամունք պիտի կատարուի ժամը 5ին (Ը. Թ.) Կէտիկ Բաշի Ամերիկեան Վարժարանին մէջ։ Հրաւիրուած է քարոզել Հայագէտ Վեր. Հէրպերդ Մ. Ալլէն։

×

Ատենաբերի Զրդ Թիւը հրապարակ ելաւ հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Շնորհակալութիւններ՝ Խմբ. Աւետ. Գիտական յառաջդիմութիւն վերջին 50 տարիներու մէջ՝ Բրօֆ. Ց. Ց. Մանիսաճեան։ Ցիսուսի Քաղցր լուծը՝ ***։ Նուիրատուն անծանօթ՝ ***։ Սրիսարիտ կոյրեր՝ ***։ Առնէներ ապանել՝ ***։ Ատենաբեր Մեր հոգեւոր մնուանդը՝ Վեր. Ց. Մ. Թաշճեան։ Ատենաբերի Ցորելեանը՝ Պատ. Գ. Ղ. Գունտուրաճեան։ Ատենաբերի Ցիսնամեակը՝ Պատ. Ց. Կարապետեան։ Սէնդ-Լուիսի ցուցահանդէսը՝ ***։ Ց. էֆ. Ս. Պէրպէրեան՝ Կ. Ց. Գ.։ Ե. Դաս՝ ***։ Ազդեր։ Քաղաքական Լուրեր։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՆԵՏԱՆԱԽՕՍԱՎԻԹԻՆ

ՀՐԱՆՏ Կ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՕՐ. ԲԵՐՈՒՋ Ս. ԱԼԵՍԱՆԱԳԵԱՆ

ԽՕՍԵՏԱԼԻՔ

Սամաթիա — Մագրիգիւղ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1904 4 Ցունվար Դշ.)

ՑՈՐԵՆ

Ձերմակ Առաջին օրան		37-37½ փարա
» երկրորդ	»	36-36½ »
Մախլութ	»	33-34 »
Զավտարլը	»	30-32 »
Սերբի առաջին, օրան		34 –34½ փր.
» միջին տեսակ		32-33 »

Այսօր ժամանեց 2 վագոն ցորեն Անատոլ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քրմա Ա. պարկը 71-72 ղշ.

» » Բ. » 67-70 »

ԹՈՓ

Օրան 19 փարա։

ԳԱՐԻ

Քէօստէնէճ 11¾—12 ղրշ. գրիւք

Մերսին և Ռումէլի 10¾—11 »

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՇԱԹ

Թարապլուսը Ղարպ Վիլայէթի մեքթուպճիլիքընա՝ Մալթա պաշ չէպէնտէ։ Գէքիր պէյ թային պոյրուլմուշ մոր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՀԱՅԵՐԻՍՏԱՆ. — Լէվանք կ'իմանայ թէ այս օրերս Հապէշիստանէն կը մեկնին երկու հապէշ զօրավարներ, որոնք Պոլիս պիտի գան Վեհ. Նէկիւսին կողմէ թանկագին ընծաներ մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Սուլթանին կողմէ աղքատներուն համար շնորհուած 1000 ոսկին բաժնուեցաւ բոլոր թաղապետութեանց, որոնք սկսան բաշխման։

Վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահ Մ. Լուպէի, որուն մայրը մեռած էր Մոնթէլիմարի մէջ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ. — 1897ին Թուրքիոյ և Ցունաստանի միջեւ կնքուած պայմանագիրը կը տրամադրէր նաեւ Թղթատարական պայմանագիրի մը կնքումը։ Այսպէս, հելլէն կառավարութեան կողմէ վերջերս խնդրուեցաւ որ բանակցութեան սկսուի այս մասին և Օսմ. կառավարութիւնը ընդունեց։

ՀԱՅԱԿԱՆ նոր նուիրակ մնսնէներ Թաչչի Բօրչէլի ամսոյս 14ին Պոլիս պիտի գտնուի, Ս. Ցովհան Ոսկեբերանի տօնը կատարելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Պօրիս իշխանին քննութիւնները, դիմնազիոն մտնելու համար տեղի ունեցան մասնաւոր յանձնաժողովի մը և կրթական նախարար Մ. Շիշմանօֆի առջեւ։ Քննութիւններէն ետք, որոնք 5 ժամ տեւեցին, Ցերթինանտ իշխան ճաշի հրաւիրեց քննիչները։

ՑՈՒՆԱՑ ԳԱՍՏՐԻԱՐՔԸ կաղանդի շնորհաւորութեանց առթիւ, Պատրիարքարանին յատուկ ոսկի մետալներ տուաւ Պատրիարքարանի կարգ մը պաշտօնեաներուն։

ԻԶՄԻՐԻ ֆրանսական հիւպատոսարանը նոր և հոյակապ դիրքով մը պիտի կառուցուի։ Աշխատութիւնները պիտի սկսին մարտ ամսոյ մէջ։ Նոր շէնքը պիտի գրաւէ քարափին վրայի ալշի պարտէզին բոլոր ճակատը։

ԴՐՈՇՄԻ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔԻՆ կարգ մը մասերուն լուսաքանութեան համար կազմուած Ծանձնաժողովը առջի օր ևս գումարուեցաւ։ Խորհրդակցութեանց մասնակցեցան նաեւ Հանր. Գարաքի վարչութեան դրոշմատուքի ճիւղին անօրէն Մ. Թէֆէաքի և նոյն վարչութեան փաստաբան Հալաճեան էֆէնտի։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ և շրջակայից այգեպանները, որոնց այգիները ֆիլոքսէրայէ աւերուած էին, փափաքած էին այգիներուն տեղ թթատատներ տնկել։ Տեղական իշխանութիւնք երկրագործական նախարարութենէն խնդրեցին այս մասին թթենիի 15,000 տունկ ղրկել, որպէս զի երկրագործները զբաղին շերամաբուծութեամբ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԶԻՒՆԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ... — Իր թիզ մը վերմակը դեռ չէ վերցուած մեր փողոցներէն և տանիքներէն։ Օդը սակայն աւելի տեղմ է և ցուրտ քամին դադրած։ Առտուները ամէն կողմ սառած կ'ըլլայ միայն, որ դժուարութեան կը հանդիպցնէ անցորդները։ Մշուշը կը թանձրանայ, շղթենաւերուն և երկաթուղիներուն յայտնումները կը շարունակուին։ Բերայի թաքամուէյը առջի օր Կալաթա-Սէրայէն մինչեւ Շիշլի կրցաւ մի՛ն երթեւեկել, իսկ Ղալաթիայէն Բերա, հազիւ երեկ կրցաւ երթեւեկել։ Բէսիքթաշէի շղթենաւը առջի օր չեկաւ, վասն զի Պուքրէշի մէջ ձիւնին առատութենէն երկաթուղին գոցուած ըլլալով կառավարմանը չէր եկած։ Այդ շղթենաւը ուրբաթ օրը պիտի դայ։ Փոթորիկին ատեն աւտրիական «Իվտերբ» շղթենաւը որ նաւահանգիստին մէջ խարսխած էր, հոսանքէն քշուելով մինչեւ Սէրայ Պրունի բացերը գնաց, բայց նաւաձիգներ օգնութեան փութալով տեղը վերադարձուցին զայն։ Սարբեար Զէյմէ փողոցը խոշոր ծռոմ մը կտրելով ինկաւ ատունի մը վրայ, որուն երդիքը փլաւ, սակայն մնացիները կրցան ժամանակին փախչիլ։ Պէշիկթաշէրի մէջ Իտալացի Մարի անուն կնոջ մը տունը փլաւ ձիւնին առատութենէն, բայց մարդու կորուստ չպատահեցաւ։ Սեւ Ծովի մէջ փոթորիկը բաւական վնասներ պատճառած է սակայն դեռ մանրամասն տեղեկութիւն մը առնուած չէ։ Առջի օր միայն Օտեսայէն ռուսական Նիքոլա շոգենաւը եկաւ։

ՍԻՐՏԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ԹԷ ԱՌԱՑԻՆ ԹՈՒՐ.— Երէկ առտու զարմանալի գէպք մը տեղի ունեցաւ, Լանկա, այրած ջաղացքին ետեւի փողոցին մէջ։ Նոյն փողոցը բնակող կեսարացի Խալեմի Ցակոբ աղայի կինը, գիշերը իր 3-4 տարու զաւկին հետ. օդին ցրտութիւնը պատճառելով վարի փոքր սենեակը կը պառկի։ Առտուն փոքրիկը կ'արթննայ, ձայն կուտայ մօրը, բայց ան չարթնար։ Վեր կը վազէ, լուր կուտայ և ամուսինը ու միւսները վար կը վազեն։ Հէգ կինը չշարժիր, մեռելական անշնչութիւն։ Անմիջապէս բժիշկ կը կանչեն որոնք սենեակը քննելով կը տեսնեն անկիւնը կրակարան մը, որմէ չվառուած ածուխի հոտ կուգար։ Բժիշկները կը վճռեն թէ կինը ածուխէ մեռած է։ Միւս կողմէ կ'ըսուի թէ կի՛ր սիրտի հիւանդութիւն ունէր եւ անկէ մեռած է։ Այդ տեսութեան սա պարագան ալ ուժ կուտայ թէ եթէ կի՛ր չէ կրցած դիմանալ ածխային թթուին ներշնչման. պզտիկը ի՞նչպէս դիմացեր եւ բան մը չէ եղեր մինչեւ լոյս։

ՇՈԳԵՆԱՒԻ ՄԷՋ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Պասարէյն Պոլիս հասնող ռուսական «Ռոսթով» շոգենաւին մէջ 220,000 ֆր.ի գողութիւն մը կատարուած է։ Նաւապետը Տարտանէլի մօտ կը քննէ դրամատարները որոնցմէ ոմանք անհետացած էին։ Դէպքը անմիջապէս տեղեկագրուեցաւ, և շոգենաւը Պոլսոյ նաւահանգիստը հասնելուն կը խուզարկուի. բայց ո՛և է հետք չի գտնուիր։ Իզմիրի թերթերը խօսելով այս գողութեան վրայ, կ'ըսեն թէ գողութիւնը պատահած է Բորթ-Սայիտի և Իզմիրի միջեւ։ Անձնօթ մը կեղծ քանալիով բացած է դրամարկղը և 220,000 ֆր. պարունակող քանի մը մը դրամատարներ շորթած է։ Ճոգենաւը Իզմիր չէ մտած և ցամաքին հետ հաղորդակցութեան մէջ չէ գտնուած։

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Գումգաբուի Զորս Մարգարէ թաղերու Աղքատախնամիս Տնօրէն Խորհուրդը, ի դիմաց հարիւրաւոր կարօտելոց կը փութայ իր խորին շնորհակալիքը յայտնել հետեւեալ Աղն. նուիրատուաց. —

Տիկին Ցովսէփ Ցարութիւնեան 1 ծրար վերլուր, Տիգրան էֆ. Թօքաթեան 1 ծրար վիրի քէթէն, Ցովսէփ էֆ. Թօքաթեան և Ընկ. 1 ծրար վերլուր, Տեարք Սրշաւիր եղբարք 1 ծրար աստարցու ֆանէլա, Լէօթլա Զէլինկեր և Ընկ. 2 ծրար հագար, Բարսեղ էֆ. Մանուկեան 1 ծրար պասմա, Համբարձում էֆ. Սիւզմէեան 1 ծրար վիրի քէթէն, Ցարութիւն Գնաճեան Ռդիք 1 ծրար թիւլի բազէն, Նագաչեան Մէնթիկեան էֆ.ք 1 ծրար վերլուր, Մնտիկեան Մուրատեան էֆ.ք 1 ծրար թիւլի բազէն, Սթամպօլլեան, Թէրզիման էֆ.ք 1 ծրար քապօթ, Ա. էֆ. Ֆնտղլեան 1 ծրար բամբակ վիկոն, Ա. էֆ. Ֆնտղլեան 1 ծրար մահուտի սարկը, Գրիգոր էֆ. Եվրէնեան 1 ծրար մահուտի, Ց. Մ. Սթամպօլլուեան էֆ.ք 1 ծրար մահուտի, Ց. և Տ. Մինասեան էֆ.ք 1 ծր. բազէն, Ոմն 1 կտոր տօքումա, Ց. և Ե. Զաղուքեան եղբք. 1 ծր. ամելիքան, Կարապետ էֆէնտի ճաժուղեան, 1½ օրա պասմայի ֆաթուրա, Մ. Էլիկիւզէեան էֆ. 2 ծր. ամելիքան, Ցօթիատի եղբք. 2 ծր. ամելիքան, Թ. Ֆարի և Ընկ. 2 ծր. բազէն, Գ. Նուրիճանեան և Ընկ. 1 ծր. բազէն, Գէորգէթ Ասլան էֆ. 1 ծր. բազէն, Թիրեաքեան Մանուկեան 1 ծր. ֆիստանցու, Ժիլ Լէյման 1 ծր. ֆիստանցու, Միհրան էֆ. Թիլպէնճեան 4 միսօ 2 կրծկալ, Գառնիկ էֆ. Գաֆֆեան 10 զոյգ կօշիկ խառն, Պողոս էֆ. Տօնիկեան 1 բաղուճ և 1 պզտիկ կօշիկ, Թադէոս էֆ. Ֆաղլեան 3 պզտիկ կօշիկ, Գէորգ էֆ. Վրըխտանեան 4 պզտիկ կօշիկ, Գաբրիէլ էֆ. Նալչեան 2 բանթօֆ, Արմենակ և եղբարք 3 պզտիկ կօշիկ, Գեղամ և ընկերք 4 բանթօֆ. Աբել էֆ. Էմմէսիզեան 2 բանթօֆ, Վահրամ էֆ. Գարախանեան 1 բաղուճ և 2 տղու կօշիկ. Զարեհ էֆէնտի 2 զոյգ բաղուճ, Ցովհաննէս էֆ. Սինանեան Խորհրդարանի գրասեղանին չուխա։

Մնամ յարգանօք Տնօրէն Խորհրդոյ

Վ. Ատենադպիրի Բ. Ատենապետ

Ա. ԳԱԼԱՑՃԵԱՆ Ս. ՉԻՉԼԻՔՃԵԱՆ

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Սրէկ գիշեր ուշ ատեն Հեռագրական Գործակալութեանց կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները. —

ԲԱՐԻԶ, 17 յունվար. — Նախարարները այսօր պիտի գումարուին իրենց հրաժարականը դրելու համար։

— Բեթերսպուրկէ կը հեռագրեն թէ կառավարութիւնը մեծ գործունէութեամբ կը զբաղի չորրորդ բանակ մը կազմելու Մանչուրիոյ համար։

— «Էքօ տը Բառի»ի յայտնութիւնները կը սկսին գրգռել Ֆրանսական Հնդկայինու հանդէպ Ճաբոնի ծրագիրներուն նկատմամբ տարածուած հանրային կարծիքը։ Երեսփոխանները դիտաւորութիւն ունին պահանջել կառավարութենէն որ ամէն պէտք եղած միջոցները ձեռք առնէ այս գաղթականութեան ազդու պաշտպանութեան համար։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

4/17 Ցունվար 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	96.29½
Ամէնէն բարձր գինը	96.27
» վար գինը	96.18

ՐՈՒՄԵԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	128.12½
Երէկուան բարձր գինը	128.12
» վար »	128.—
Գրէքի Ֆօնսիէ էֆէքսիէն Ա	296.
» » » Բ	268.75
Բարսէք	513.
Գանք Նաս. Կրէս.	429.—
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	6.35
Ռէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	360.—

ՀԱԻԱՏՔԻՆ ՀՈՒՐԸ

(ՊԱՏԿԵՐ)

Կ'աղօթէ՛...

Արշալոյսին անդրանիկ տոյն ցոլքերը նոր սկսած են սպրդիլ ջրիկ քաղաքի պատուհանէն ներս, որուն իրբեւ ապակի ծառայող հասա թուղթին կուրծքը գիշերուան հուժկու քամիին հարուածներուն տակ պատառ պատառ եղած է արդէն եւ ձիւնին յորդահոսան քաղդիները, այս հիւրընկալ քաղաքաձէն ներս խուժելով, կարկառներու պէս հերմակ իրենց սաւանը յօրինած են քաղաքին աւերակութեանը վրայ։

Սենեակին մէկ անկիւնը՝ աղջիկ մը ծնրադրած է։

Ու կ'աղօթէ՛...։

×

Հէ՛ք աղջնակ։

Ո՞ւրքան ալ կը դողայ։

Ձեռքերը, զորանք օդին մէջ տարուած է, իրենց սարսուռը կը պարեն ամուր։

Հազիւ 12 տարու կայ։

Հասակ մը ունի նուրբ, սլացիկ ու մարմին մը՝ վարա ու տխեղծ։

Մազերուն հետ խուիրը ուսերն ի վար կը թափի, ու այտերն ի վար կ'երկարի տամուկ գիծը արցունքին։

Գլուխը դեպ ի աջ ծռած է, պաղատանքի ամէնէն հուժկու արտայայտութիւնովը։

Ու կ'աղօթէ՛...։

×

Հէ՛ք աղջնակ։

Հայրը պարկեշտ մարդ մըն է, բայց աղքատ, չա՛տ աղքատ, —անոնցմէ՝ որոնք կ'ամչնան իրենց աղքատութիւնը ուրիշներուն խոստովանելու։

Ամիսներէ ի վեր անգործ ըլլալով, մէկիկ մէկիկ ծախած է տունին կարասիները, իր երեք զաւակներուն և տանց հէգ մարիանը հա՛ց առնելու համար։

Տնունդին՝ տ'լ տանը մէջ աւելորդ բան մը մնացած չէ ծախելիք եւ այր ու կին, Խիման աչքի օրը, այս ծայրեղ թշուառութենէն զարհուրելով, ահեղ որոշում մը կուտան։

Ընտանիքին հայրը, առտուն կանուխ դուրս պիտի ելնայ և գիշերն մինչեւ Գալիս՝ երկու ժամուան ճամբայ պիտի քալէ հիւանդ հիւանդ, քանի մը վաղեմի բարեկամներու գթութիւնը խնդրելու համար։

— Աղջի՛կս, կ'ըսէ հայրը անդրանիկ զաւկին, աղօթէ՛ որ Աստուած կարեկցութիւն տայ բարեկամներուս։

Ու աղջիկը ցուրտ սենեակին մէկ անկիւնը կ'աւանդնանայ։

Ու կ'աղօթէ՛...։

×

Հէ՛ք աղջնակ։

Իր հաւատքին թափը անզօր մնացած է։ Իր անմեղ սրտիկին պաղատանքը չէ լսուած։

Հայրը ձեռնունայն դարձած է։ Բարեկամները ցո՛ն կարեկցած։

Փոքրիկները կը մտնեն։ Անօթի՛ ալ են։ Խեղճ մայրիկը ի զուր իր արցունքին ներքուստ թափը կը թափի վառարանին մոխիրներուն մէջ որոնք նախանձաբար կ'ըմպեն, կը ծծեն զայն եւ չեն թողուր որ սենեակին մէջ ծուաւի ու խեղճ փոքրիկներուն կապոյտ միսերը տաքցնէ։

Անդին, աղօթող աղջկան մանուկ էութիւնը կ'ընդվզի և հաւատքին հուրը, որ ա՛յնքան զօրաւոր էր իր անարատ հոգիին մէջ, հազիւ կը պլպլայ վերջին կայծով մը, որ մարելու վրայ էր յաւէտ, երբ տանը դուռը կը զարնուի։

Եկողները երեք հոգի են։ Տրամադրին լուութիւն մը կը ծաւալի դէմքերուն վրայ։ Իրենց պաշտօնն է հաց, մթ, ածուխ եւ ուրիշ բաներ բաշխել Թշուառ ընտանիքներուն։

Աղքատախնամի անդամներ են որոնք աղջնակին հաւատքը հրահրելու, արծարծելու եկած են։

Ապրի՛ն Աղքատախնամները, — Քաղերու այս փոքրիկ նախախնամութիւնները։

ԺԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ

ԽԹՈՒՄԻ ՀԷՔԵԱԹ

Ան տարին ճիշդ այս տարուան պէս տարի մըն էր։ Ամիսները տաներկուք էին և վարժուհիներու աչքերը... չորս։ Անգլիականը հարիւր քսանն կ'երթար և Բրիզնթէյտ Մ. Մարգիսին... Մէնէմէն։ Մաղիկները՝ թաղարներու և կիները... մահճակալներուն մէջ կ'երեւային։ Պարտապանները, ինչպէս միշտ, դարձեալ փ զոյներու անկիւններէն կ'երեւային, և մեր դրացուհիները՝ տատանները անգամ գլխէ հանող արդուզարդով ... պատուհանները։

Եւ կեանքը՝ ինչպէս այն տարին, կը շարունակուէր այսպէս, երբ օր մը, բարի Եանվէն՝ գործ չունեցած մէկ վարչեանին՝ աչքը պացուց մեղքերուս անօրինակ ու տարօրինակ առատութեանը վրայ և... որոշեց որ՝ խելքս գլուխս բերելու համար ... փոքանք մը հանէ գլխուս։

Կարմ, ազդու և ատուտածավայել էր այդ տնօրինութիւնը։

×

Դարձեալ ան տարին, Ցունուարը դեկտեմբերէն վերջը եկած էր։ Երեկոյթները ծայր առնել սկսած էին։ Այն առենի մարդիկը հիասքանչ ու անճարկած մնացած էին տեսնելով սուրբերու վեհաշուք բազմութիւն մը, որ իրարու ետեւէ սկսած էր մէկիկ մէկիկ գալ առանց... կապի ու կոխի։ Ս. Ստեփաննոսի, Դաւիթ մարգաբէի, Գօղոս առաքեալի, Բարսեղ Հայրապետի, Ս. Սարգիսի և որդւոյն Մարտիրոսի պէս չենքով չնորհքով սուրբեր, մեղաւոր մահկանացուներուն կռնակը դեռեցին երեկոյթներու տաղտուկներուն հոգերը և իրենց վերը նստելով, և իրենց անունները տիրոջը վրան նայելով՝ ճիգ ընել սկսան երկնային անճառ երանութեան մէջ։

Ս. Մարգիսի և անխուսափելի որդին Մարտիրոսի տօնին օրն էր։

Այդ օրը կարծես արեգակը պատիւ մը ընելու համար այդ արկածախնդիր Սուրբին, որ գեղանի հելլէնուհին փախցուցած էր, ժամանակէն առաջ երեւցած էր հորիզոնին վրայ։

Ամբողջ մեր Թաղին ու իր մօտաւոր սահմաններուն մէջ բաւական Սարգիսներ ու Մարտիրոսներ կային։

Մեր տան դէմը քիչ մը վերօք Մարտիրոսենք կային, որոնք օր առաջ լուր տարածած էին արդէն թէ, նմանը Գումգաբուի մէջ չատ քիչ անգամ տեսնուած երեկոյթ մը պիտի տային, ի պատիւ իրենց Մարտիրոս աղային։

Բարի դրացիի փոխադարձ պարտականութեան զգացումը այդ տարիին մէջ աւելի ևս հաստատ արմատ մը ձգած էր մեր փողոցին բոլոր բնակիչներուն մէջ, և ասիկա էր պատճառը որ ինձի ալ հրաւիրագիր մը եկաւ, այդ իրիկուան երեկոյթին ներկայ գտնուելու համար։

Ամէն բան կը մերժուի, Նոյնիսկ Թաղ. Խորհուրդի մը ատենապետութիւնը, բայց Մարտիրոսեաններու մը երեկոյթը՝ երբե՛ք։

Այդ իրիկունը մեր տունէն ե՛ս միայն գացի երեկոյթին։

Հոն, այդ Բաբելոնավայել թոհուբոհին մէջ, կար՝ ամէն բան կար։ Հրակայ զանգուած մըն էր ամբողջ այդ սրահը, ուր հաւասարապէս կը փայլէին, երիտասարդն ու ծերը, հարսն ու աղջիկը, սեղանաւորն ու թաղականը։ Հոն իրարու կը բաղխէին Սաթենիկներն ու Արամները, Տիրիկներն ու Մառաիկները։

Երեկոյթը վերջանալու մօտ էր։

Դուրսը, օդն ալ իր հրապոյրը կը կորսնցնէր և դէպ կնկան մը երեւոյթը կ'առնէր հեռազեռէ։ Հրաւիրեալներէն չատեր... գուլպայի կծիկներու պէս սկսան քակուիլ..., երկնքի ամպերը իրենց ծրարները քակելէ առաջ՝ տուն հասնելու համար։

Տան տերը՝ Մարտիրոս աղան... որ այդ իրիկուան հերոսն էր, ամէնքն ալ ճաշու կը դներ կատարեալ հիւրասիրութեամբ։

Էն վերջը մնացած էի ես։

Ոտքի վրայ կայնելու համար երկու արունքներուս և քովնտի պատերուն օգնութիւնը կը փնտռէ միշտ։ Ազուր մը գինովցած էի, որովհետեւ Մարտիրոս աղայի գինիի բարեմասնութիւնները չարաչար գործածած էի։

Բայց ամէն մարդու պէս, որ ինքզինքը դիմացինին աչքին առջեւ չպզտիկցնելու համար միջոցներ ի գործ կը դնէ, անկումիս առաջքը առնելու համար ես ալ ձեռքովս բան մը փընտռեցի կռթնելու։ Բայց սատանան գործ չունի և մարդս շատ հեղ պզտիկ կը ձգէ... նոյն իսկ ազուր աղջիկներ ունեցող Մարտիրոս աղաներու սալոնները մէջ։ Անանկ որ, երբ ձեռքերս յենակետ մը կը փնտռէին, ծուռն ինկող մարդու մը պէս, յանկարծ գացին եկան և Մարտիրոս աղայի աղջիկան հանդիպեցան։ Տրագիրս ատ չէր և ասիկա կրնամ ապացուցանել, բայց որո՞ւ պիտի հակցնես։ Մարտիրոս աղա, Վեսուվի հրաբուխին պէս բորբոքեցաւ և պոչին վրայ կոխուած շան մը պէս կատղեցաւ։ Լաւաներ սկսան թափիլ իր բլրանման բերանէն վար։ Ինծի այդ իրիկունը աչխարհս ամէնէն մեծ չարագործը նկատեց, որ գանուկի մարթով ներս մտնելէ վերջ... գայլի մորթով դուրս կ'ելլայի։ Աղաչանքներս ու ինքզինքս չքմեղացնելու համար ի գործ դրած ձեւերս օգուտ մը չբերին, հանդարտեցնելու համար Մարտիրոս աղայի բարկութիւնը, որ բոլորովին ինքզինքէն դուրս ելած էր, այն պարտիզպանին պէս որուն պարտէզին տանձ մը կամ դեղձ մը կը փրցնես... առանց իր գիտութեան։

Բիբէս բերնէս եկած էր այդ իրիկուան երեկոյթը։

«Հրամեցէ՛ք»ներով ներս հրամցուած էի և «կորուէ՛»ներով դուրս կ'ելլայի... անիծելով այն պարտիզպանը, որ խած գինիս խաղողը հասցուցած էր։

Փողոցն եմ հիմա։

Գինովութիւնս երթալով իր գերագոյն աստիճանին հասնելու կ'սպասնար։ Փողոցին տունները պար կը գային աչքս առջեւս և տուներուն պատուհաններէն կախուած վարագոյրներուն ետին... Մարիրոս աղաներու սարսափեցնող դէմքեր կը տեսնայի։

Մեր տան առջեւ հասայ։

Գրպանէս բանալի մը հանեցի և գուռը կամաց մը բացի։

Որ լուութիւն և սեւի սեւ մթութիւն մը կը տիրէր տունին մէջ։

Կամաց մը կոչիկներս հանեցի և... տունինները այդ ժամուն դող չհանելու համար, սանդուխներէն յուշիկ վեր ելլալ սկսայ։

Սանդուխին գլուխի լոյսն ալ մարած էին... այս տարուան պէս, այդ տարիին մէջ ալ կաղին գիրը բարձրացած ըլլալուն համար։ Մութին մէջ խարխափելով և երիարլով սենեկիս դուռը վերջապէս գտայ և ներս մըտայ։

Սենեակիս խորը հազիւ կը նշմարուէին մահճակալիս փայլուն գունները։

Խելքս դեռ գլուխս չէր և ականջիս մէջ դեռ կը հնչէին, Մարտիրոս աղայի՝ պատուաւոր մարդու իրաւացի խօսքերը, որոնք ձիւնի պէս մտրակած էին արդէն երեսս։

Գիշերը առաջացած էր։

Հագուստներս հանեցի և անկողինս մտնելու պատրաստուեցայ։

Բայց յանկարծ կնոջ մը ահաւակ ձիչը վեր ցատկել տուաւ զիս։

Խելքս գլուխս եկաւ, անդրադարձայ որ այդ կինը մեր դրացի Զորաբաբել աղայի կինին էր։ Ի՞նչ գիտնայի որ իմ բանալիս, քովի դրացիին կղպանքին ալ պիտի յարմարէր։

Բայց անանալու ատեն չկար, որովհետեւ տեսայ մարդ մը, մեր Զորաբաբել աղան, որ վարտիքով և չապիկով, ձեռքը մոմ մը, ներս կը մտնէր...։ Գինովութիւնս՝ իր Մարտիրոս աղային հետ խոյս տուաւ գլխէս...։

Ո՜հ, ճաբանցիք Բարթ Արթուրի առջեւ այնչափ յանկարծակի չեկան, որչափ ես, երբ տեսայ Զորաբաբել աղան, որ սկսաւ պռաալ և աթոռները ետեւէս վազցնել, մինչ ես գլուխս ձեռքիս մէջ առած և հագուստներս կէս մը հագած, հազիւ կրցի ինքզինքս դուրս նետել։

×

Աւանդութիւնը և մեր գիւղին մամիկները կը պատմեն թէ այդ յիշատակելի օրուան համար ամէն Մբենուդի առաջ ձիւն գալ սկսաւ և Գանտիլլի Տ. Եղիազարը... քանանայ ձեռնադրուեցաւ։

ԲԱՆԱԳՈՂ ԼՈՒՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Ծանօթ հրապարակագիր Վարդան Հ.Ծ.Կ.ն Թովմասեան Ս. Մնունդի ծանին սուրիւ խմբագրութեանս դրկած է Ֆրանսական գրականութենէն այս գեղջրիկ հատուածը, որ բոլորովին նոր անով մը կը դրուագէ Աստուածորդւոյն Մնունդեան պատկերներէն մին։

ԻՆՉ ԵՂԱՆ

ՐԵԹՂԵՀԷՄԻ ԳՈՄԻՆ ԵՋՆ ՈՒ ԷՆԸ

Երբ Յիսուսի ծնողքը, Հեռովդէսի բարկութենէն և անգութ ծրագիրներէն փախչելով, Բեթղեհեմէն հեռացան, էշը, որ իր չունչովը Յիսուս մանուկը տաքցուցած և եղը, որ իր խղճալուութեամբ Անոր մարմինը պաշտպանած էին, ինքզինքին միս մինակ գտան խառնի մէջ որ լեցուած էր տակաւին անուշ հոտերով, պայծառ լոյսերով և ախորժալար երաժշտութիւններով։ Մոգերը մեկնած էին Յիսուս Մանուկին երկրպագելէ ետքը, և անոնց հետեւորդները, բլուրներուն հորիզոնին վրայ, երկար գիծ մը կը կազմէին, որուն Միւս ծայրը, Եգիպտոսի անապատին կազմէն, դեղին ուսներուն վրայ կէսի մը պէս կը նշմարուէր։

Երկու կենդանիները, երկար ատեն իրենց բոլորտիքը նայելէ ետքը, վերջապէս տեսան որ միայնակ և ազատ էին։ Այն հովիւները որոնց կը վերաբերէին, փախած էին, սարսափահար թէ՝ Լաւաներէն, թէ՝ Մոգերուն հետեւորդներէն և թէ Հերովդէսի վարքագութիւններէն, որոնք դեռ նոր ծայր տուած էին։

Եւ էշը քաւ եղին.

—Եղբայրս, կը տեսնեմ որ մարդիկ մեզի լքած են, և թէ անոնք այլ ետ ա՛յ պիտի նեղեն մեզ և ալ պիտի յոգնեցնեն զիս, ինչպէս որ սովոր են կռնակիս վրայ ծանր բեռներ դնելով, կամ ձեր պարանոցին վրայ ալ ծանր լուծը կրթնցնելով։ Սակայն մարդիկ մեզ իրենց ծառայութեան տակ ունեցան ճնչած են որ հիմա առանց իրենց խնամքին և իրենց օգնութեան չենք կրնար ապրիլ, և թէ քիչ մը ուտելիք չգտնելով, կրնայ ըլլալ որ մեռնինք։

Եղը, քիչ մը մտածելէ ետքը, պատասխանեց.

—Կարծեմ թէ մարդիկ մեր տառապանքներովը հաճոյք կ'զգան, և թէ այդ տառապանքները գոհունակութիւն կը պատճառեն իրենց։ Բանի, առանց ասոր, ինչու՞ համար այրող արեւին տակ և կծող ցուրտին դէմ մեզ այսքան ալ չարիքը պիտի գործէին։ Ուստի, սիրելի եղբայրս, կը խորհիմ թէ լաւ է որ մեր ներկայ անկախ դիրքէն օգտուինք մէյ մըն ալ այս չարիքներուն ձեռքը չինելու համար, և ասոր համար պէտք է որ ասկէ երթանք մեզ անուշցնող արօտավայրեր փնտռելու։

Այս կենդանիները իրարու հետ կը խօսէին կենդանիներուն լեզուով, ալքերու, քիթերու, ականջներու կամ պոչերու տեսակ մը շարժումով, մազերու փչացուցիներով, մարմնի այնպիսի ճճուռնիներով զորս մարդիկ չեն կրնար հասկնալ, քանի իրենց միտքը չի կրնար յարմարիլ նշանացի ձեւերու։ Բայց երկրի իրերը և երկինքի հովերը կը լսէին իրենց արտաւնները, այնպէս որ անոնցմէ քիչ մը հեռուն բուսած խոտը անոնց մէջ գտնուելու փափաքն շարժուեցաւ զանոնք սփոփելու համար, և այս միջոցին մարգագետնին վրայ փչող հովը՝ տունկին այս յուզումը բացատրող անուշահոտութիւնը տանոնց քիթերուն հաղորդեց։

Այն ատեն էշը ըսաւ եղին.

—Զե՞ր զգար բնաւ, եղբայրս, այս քաղցր հոտը որ մինչեւ մեզի կուգայ, և անուշիկ դգալանքով կը լցէ մեր քիթերը։ Նշենք, գումէն գուրս նետուինք և արօտավայր գտնելու համար սա կողմէն երթանք։

Այսպէս երկար ատեն գացին, մինչեւ որ հոսան հովիտ մը որուն մէկ կողմը, բարձր լեռանց մէջ, շատ խոշոր, շատ կապոյտ լիճ մը կը քնանար։ Երկինքի բոլոր անձրեւները հոն կ'իջնային և զայն կը լեցնէին հանդարտութեամբ, թափանցիկութեամբ և խորհրդաւորութեամբ։ Որովհետեւ շատ ծարաւի էին, հոն վազեցին, գլուխին խոնարհեցուցին, և ծունկի գալով քիթերնին ջուրին մէջ խթեցին և այսպէս իրենց բուռն պապակը յագեցուցին։

Քանի կը խմէին, իրենց պատկերը ջուրին մէջ կը ցոլանար և այսպէս տաքին ոգեգամ ըլլալով ինքզինքին տեսան և ճանչցան, վասն զի մինչեւ այն ատեն իրենց ծարաւը հովիտներուն մէջ վազելէն ի՛անքնէին, ուր չէր արտացոլար իրենց դէմքը։

Եւ էշը ըսաւ եղին.

—Եղբայր, այն արարածը զոր այս ջուրին մէջ կը տեսնեմ, չի նմանիր միւս էշերուն որոնց հետ ուտեցաք, Սարոնի դաշտերուն մէջ կը խաղայի երբ տակաւին քուրակ էի։ Կը տեսնեմ որ ասիկա դէպ ինձ կը բարձրացնէ ձիւնի պէս հերմակ գլուխ մը, լայսէ ականջներ, և ճակտին վրայ, աչքերուն մէջտեղ, այնքան փայլուն գիծ մը ունի որ կարծես արեւով ներկուած է։ Հիմա կը հասկնամ որ այս էշը չի նմանիր ա՛յ ինձի և ո՛չ ուրիշներուն, և ասոր համար է անոյշը որ անիկա այս վեհաշուք ջուրին մէջ կը բնակի, բիւրեղէ գեղեցիկ երկրի մը մէջ։

Սղն ալ իր կարգին այսպէս խօսեցաւ.

— Ես ալ այս ջուրին խորութեան մէջ կը տեսնեմ հաճար մը որ կը նմանի մերիններուն ճակատներուն, և արածայր եղջիւրներ՝ որոնց ծայրերը գէպ իրարու կը ծռին, բայց այդ եղը երկու եղջիւրներուն մէջ տեղը պայծառ լոյս մը կը կրէ նման այն լուսաւորին որուն փայլիլը տեսանք գօմին վրայ։ Ուր Մանուկը կը քնանար։ Իր գէմքին մազերը ոսկեգծուած էին որպէս թէ լուսաւորներու շողեր ունենային իրենց վրայ, և աչքերը լուսաւորուած են խորհրդաւոր լոյսով մը։

Այսպէս խօսելէ ետքը խմելու սկսան, որովհետեւ ծարաւը երկար ատեն դիրենք նեղած էր։

Արդ, այս կենդանիները չէին գիտեր թէ այս դէմքերը իրենց դէմքերն էին, և թէ Յիսուսի վրայ խոնարհելովնին, այլափոխուած էին այն ատենն որ շատ գեղեցիկ և պայծառափայլ եղած էին։

Սակայն եղը և էշը կը յաւաղանային շարունակ խոտ և ջուր փնտռելով, այնպէս որ վերջապէս ինքզինքին գտան ձիթենիներու լերան մը վրայ որ կը բարձրանար մեծ քաղաքի մը կողմանէն վեր ուրիկ խրախճանքներու աղմուկը և հոտ բազմութեան մը ժխորը կը լսուէին։ Որովհետեւ ատանք, կենդանիներու դրութեան համեմատ, կը նայէին առանց տեսնելու իրենց հոգւոյն ներքը և իրենց բնազդին դուրը հրելու մը երեւցաւ, որ էշը ասելով, դէպի մերձակայ գիւղ մը տարաւ, և երկու ճամբաներու մէջտեղ դրան մը մօտ կապեց։ Յետոյ եղն ալ եղջիւրներէն բռնելով իր հետ տարաւ։

Էշը դեպի ընկերոջը դարձնելով վիզը, կը փնտռէր զայն երբ երկու մարդիկ մօտեցան, զայն քակեցին և իրենց տանէնէն քալեցնելով, ճամբան հանդիպած մարդոց յայտնած զարմացումին կը պատասխանէին թէ «Տէրը պէտք ունի անոր»։ Եւ զայն տարին Յիսուսի որ ճամբան եղերքը նստած կը սպասէր իր աշակերտաց հետ երուսաղէմ մտնելու համար։

Վասն զի, յարմկնահաւ ճանչցած էին կը պատճառեն իրենց։ Բանի, առանց ասոր, ինչու՞ համար այրող արեւին տակ և կծող ցուրտին դէմ մեզ այսքան ալ չարիքը պիտի գործէին։ Ուստի, սիրելի եղբայրս, կը խորհիմ թէ լաւ է որ մեր ներկայ անկախ դիրքէն օգտուինք մէյ մըն ալ այս չարիքներուն ձեռքը չինելու համար, և ասոր համար պէտք է որ ասկէ երթանք մեզ անուշցնող արօտավայրեր փնտռելու։

Այս կենդանիները իրարու հետ կը խօսէին կենդանիներուն լեզուով, ալքերու, քիթերու, ականջներու կամ պոչերու տեսակ մը շարժումով, մազերու փչացուցիներով, մարմնի այնպիսի ճճուռնիներով զորս մարդիկ չեն կրնար հասկնալ, քանի իրենց միտքը չի կրնար յարմարիլ նշանացի ձեւերու։ Բայց երկրի իրերը և երկինքի հովերը կը լսէին իրենց արտաւնները, այնպէս որ անոնցմէ քիչ մը հեռուն բուսած խոտը անոնց մէջ գտնուելու փափաքն շարժուեցաւ զանոնք սփոփելու համար, և այս միջոցին մարգագետնին վրայ փչող հովը՝ տունկին այս յուզումը բացատրող անուշահոտութիւնը տանոնց քիթերուն հաղորդեց։

Այն ատեն էշը ըսաւ եղին.

—Զե՞ր զգար բնաւ, եղբայրս, այս քաղցր հոտը որ մինչեւ մեզի կուգայ, և անուշիկ դգալանքով կը լցէ մեր քիթերը։ Նշենք, գումէն գուրս նետուինք և արօտավայր գտնելու համար սա կողմէն երթանք։

Այսպէս երկար ատեն գացին, մինչեւ որ հոսան հովիտ մը որուն մէկ կողմը, բարձր լեռանց մէջ, շատ խոշոր, շատ կապոյտ լիճ մը կը քնանար։ Երկինքի բոլոր անձրեւները հոն կ'իջնային և զայն կը լեցնէին հանդարտութեամբ, թափանցիկութեամբ և խորհրդաւորութեամբ։ Որովհետեւ շատ ծարաւի էին, հոն վազեցին, գլուխին խոնարհեցուցին, և ծունկի գալով քիթերնին ջուրին մէջ խթեցին և այսպէս իրենց բուռն պապակը յագեցուցին։

Քանի կը խմէին, իրենց պատկերը ջուրին մէջ կը ցոլանար և այսպէս տաքին ոգեգամ ըլլալով ինքզինքին տեսան և ճանչցան, վասն զի մինչեւ այն ատեն իրենց ծարաւը հովիտներուն մէջ վազելէն ի՛անքնէին, ուր չէր արտացոլար իրենց դէմքը։

Եւ էշը ըսաւ եղին.

—Եղբայր, այն արարածը զոր այս ջուրին մէջ կը տեսնեմ, չի նմանիր միւս էշերուն որոնց հետ ուտեցաք, Սարոնի դաշտերուն մէջ կը խաղայի երբ տակաւին քուրակ էի։ Կը տեսնեմ որ ասիկա դէպ ինձ կը բարձրացնէ ձիւնի պէս հերմակ գլուխ մը, լայսէ ականջներ, և ճակտին վրայ, աչքերուն մէջտեղ, այնքան փայլուն գիծ մը ունի որ կարծես արեւով ներկուած է։ Հիմա կը հասկնամ որ այս էշը չի նմանիր ա՛յ ինձի և ո՛չ ուրիշներուն, և ասոր համար է անոյշը որ անիկա այս վեհաշուք ջուրին մէջ կը բնակի, բիւրեղէ գեղեցիկ երկրի մը մէջ։

Սղն ալ իր կարգին այսպէս խօսեցաւ.

— Ես ալ այս ջուրին խորութեան մէջ կը տեսնեմ հաճար մը որ կը նմանի մերիններուն ճակատներուն, և արածայր եղջիւրներ՝ որոնց ծայրերը գէպ իրարու կը ծռին, բայց այդ եղը երկու եղջիւրներուն մէջ տեղը պայծառ լոյս մը կը կրէ նման այն լուսաւորին որուն փայլիլը տեսանք գօմին վրայ։ Ուր Մանուկը կը քնանար։ Իր գէմքին մազերը ոսկեգծուած էին որպէս թէ լուսաւորներու շողեր ունենային իրենց վրայ, և աչքերը լուսաւորուած են խորհրդաւոր լոյսով մը։

Այսպէս խօսելէ ետքը խմելու սկսան, որովհետեւ ծարաւը երկար ատեն դիրենք նեղած էր։

Արդ, այս կենդանիները չէին գիտեր թէ այս դէմքերը իրենց դէմքերն էին, և թէ Յիսուսի վրայ խոնարհելովնին, այլափոխուած էին այն ատենն որ շատ գեղեցիկ և պայծառափայլ եղած էին։

Սակայն եղը և էշը կը յաւաղանային շարունակ խոտ և ջուր փնտռելով, այնպէս որ վերջապէս ինքզինքին գտան ձիթենիներու լերան մը վրայ որ կը բարձրանար մեծ քաղաքի մը կողմանէն վեր ուրիկ խրախճանքներու աղմուկը և հոտ բազմութեան մը ժխորը կը լսուէին։ Որովհետեւ ատանք, կենդանիներու դրութեան համեմատ, կը նայէին առանց տեսնելու իրենց հոգւոյն ներքը և իրենց բնազդին դուրը հրելու մը երեւցաւ, որ էշը ասելով, դէպի մերձակայ գիւղ մը տարաւ, և երկու ճամբաներու մէջտեղ դրան մը մօտ կապեց։ Յետոյ եղն ալ եղջիւրներէն բռնելով իր հետ տարաւ։

Էշը դեպի ընկերոջը դարձնելով վիզը, կը փնտռէր զայն երբ երկու մարդիկ մօտեցան, զայն քակեցին և իրենց տանէնէն քալեցնելով, ճամբան հանդիպած մարդոց յայտնած զարմացումին կը պատասխանէին թէ «Տէրը պէտք ունի անոր»։ Եւ զայն տարին Յիսուսի որ ճամբան եղերքը նստած կը սպասէր իր աշակերտաց հետ երուսաղէմ մտնելու համար։

Վասն զի, յարմկնահաւ ճանչցած էին Մանուկ-Յիսուսը, ժամանակը եղին և իշուն համար այլ ևս չէր անցներ այնպէս ինչպէս կ'անցնի երկրի արարածներուն համար, և կանանչ մարգագետիններուն մէջ և զուլալ ջուրերու մօտ ապրուած երկանութեան ժամերը այնքան երկար տարիներ եղած էին, որ հիմա հասած էր այն օրը ուր Տէրը պիտի յանձնուէր իր թշնամիներուն ձեռքը, և ճակատը փուշերուն դէմ պիտի խնդարկեցնէր։ Այսպէս էշը որ տեսած էր Յիսուսի ծնունդը և Անոր դէռ նոր ապրելու ակնյոյս, հիմա պիտի տեսնէր Անոր մահուան սկզբնաւորութիւնը։

Յիսուս ձիթենիներու ճիւղերուն շարժման և փառքի երգերուն մէջտեղ իր հեծած այս կենդանին վար իջաւ և առաջին սանդուղին վեր ելաւ։ Անմիջապէս, բազմութեան մէջ անդնմարելի հրճուանքը իշուն սանձին քաշեց և զայն գայլայրգեղ մարգասանի մը առիւ տանելով, ներս հրեց և գուռը փակեց։

Եղը Անթիոքի գիւղի մը փոքրիկ առն գարիքին մէջ ինքզինքը փախչուած գտաւ։ Հոն մարդ մը կար որ իրիկուընէ մինչեւ առաւօտ մեծ գիրքի մը մէջ գրելով կը գրաղեր բարձր գոփիներու չուքին տակ։

×

Այս մարդը Ղուկաս էր, բժիշկը, և այս գիրքը Աւետարանն էր զոր կը գրէր իր առաջած տեղեկագիրներուն համեմատ, տեղեկագիրներ՝ անոնք որոնք ոգեշնչեցին իր Տիրոջը գործերը տեսած էին, թէեւ Յիսուս արդէն երկար ատենէ ի վեր իր Հօր փառքին վերադարձած էր։

Եւ երբ գիրքը աւարտեցաւ և Ղուկաս նամառակութիւնը փնտռելու համար մեկնեցաւ Բաթրաս, հրեշտակը նորէն եկաւ եղը առնելու, և զայն առնելով այն գեղեցիկ մարգագետինին մէջտեղը ուր արդէն առաջնորդած էր էշը, ներս հրեց և գուռը փակեց։

Այն ատեն երկու կենդանիները, մէկզմէկ գտնելնուն համար ուրախանալով, արածիլ սուան։ Ասիկա ընդարձակ դաշտ մըն էր, փայլուն ծաղիկներով զարդարուած, որոնց փայլը կը դողդողար որպէս թէ ցնցուած ըլլար մեծ ցնորքէ մը։

Երկու կենդանիները ամէն մէկ քայլին կանանչին մէջ կը խրտուռուտուին բայց առանց երկիւղի և անվրդովութեան, որպէս թէ ինքզինքին վեր վերցուած զգային հրեշտակի գանուարակով մը, և պէտք չունենան ոտքերնին գլուխին խոնարհեցնելու ուտելու համար ոսկեփայլ խոտերը որոնք կը բարձրանային մինչեւ իրենց լանջը։ Բանալու համար, եղը և էշը գոմ մը ունէին որ բոլորովին նման էր, կը կարծէին, Բեթղեհեմի գոմին, և երբ արածելէ կը վերադառնային, հոն կը գտնէին Մանուկը պառկած մսուրին յարդին վրայ։

Էշը կ'ըսէր եղին.

—Այնպիսի երազ մը տեսանք որ չի վերջանար բնաւ, և սա միւնոյն նարածիները զոր կը տաքցնէինք։ Զմուռս, կինամոն և նարդոսի քաղցր հոտերը զարս ծխեցին օտար այցելուները, տակաւին կը բուրեն։

Եղը կ'ըսէր էշուն.

—Կը լսեմ հովիւներուն երաժշտութիւնները որոնց արինգներով իրարու կը պատասխանեն և Լուսաւորին գեղեցկութեամբ կ'ուրախանան։

Երկու կենդանիները այնքան լրջուած էին անմեղութեամբ և խոնարհութեամբ որ ինքզինքին տակաւին Յիսուսի Մնունդեան ժամանակին ազդեցութեան տակ կը զգային և դրախտի պարտէզին հոտը իրբեւ անուշահոտութիւն և ախորժարներու ներդաշնակութիւնը իրբեւ հովիւներ ու նուագահանդէս կը կարծէին։

ԳՈՐԾԱՒՈՐԻՆ ԾՆՈՒՆԴԸ

ՅԱՓԵՏՍԿՈՒԹԵԱՆ ՎԱՅՐԿԱՆՆԵՐ

Զերան մութ գիշեր մըն է. դուրսը հիւսիսակը կը սուլէ, ձիւնը հովին առջեւ պատուանելով կ'իջնէ գետին։ Գիշերուան ժամերը յառաջացեր են արդէն, ասկայն գեղի պլպլացող ժամոյն ճրագը կը վառի տակաւին սեւցած առիքին տակ, թրթռուած պատուհաններուն վրայ լուսաստուեր մը ձգելով. բազմիքէն դարձողներու ոտքի ձայները երբեմն կ'ադրկեն լուռ թնտան պզտիկ շրջանակ մը, և պատուհանին եռաբ, քիւրսիին ձէկ ծայրը մրափող եկեղեցասէրները ընդոստ կ'ոթափեցնեն իրենց անուշքուներեն, որոնք ակնդէտ կ'սպասեն գեղի թրթռացող, դիպիլացող կոչնակին հրաւէրին։ Հակառակ դուրսի ձիւնին ու քամիին, պզտին ու տարին այս գիշեր երկիւղած կիներու հետ աղջիկներ ալ հագուած, սգաւած են, որովհետեւ եկեղեցի պիտի երթան լսելու Աւետիսը։

Սպասումի դանդաղ վայրկեանները կը սահին վերջապէս, ու, գեղին բարձր ժամուն ատենքէն կոչնակին թրթռումները կ'սկսին տարածուիլ լուռ մթնոլորտին մէջ, հովը կը տարածէ, կը ձանձնէ զայն ամէնէն հեռու անկիւններն ալ։

Ո՜հ, օրքան անուշ է ունկնդրել կոչնակին թրթռումներուն, երբ ասոնք իրենց պարզութիւնովը հաւախօսին կամ դէմլուսուն կ'տրթնցնեն քնացող միտքերը ու այդ ատենառն, ջինչ վայրկեանները կը վերացնեն զանոնք, թաւլու վեր, ամպերէն ալ վեր, երեքերին մէջ, հաւատքին վեհամութեան առջեւ համակ հիացում կարած, կրօնքին վեհութեան առջեւ համակ սքանչացում դարձած. ու կը խօսի գեղին կոչնակը, գեղջուկին պարզ լեզուովը, հաւատքին քաղցրանչիւն բառերովը, մուրճիկներու միօրինակ հարուածները կը գաղտրին, բայց յափշտակուած ականջներու մէջ միշտ կը հնչեն խուլ թրթռումները, որոնք հեռուէն, վարագոյրի մը, մշուշի մը եաեւէն եկող ձայնի մը անուշութիւնովը ու մեղմաղձութիւնովը շաղուած են։

Կոչնակին թրթռումներուն հետ կ'սնանիանան նաեւ յափշտակութեան այս վայրկեանները, ու գաւառը կ'սկսին իրենց ծխնիներուն վրայ սուր չչներով երգել, ադմուկով լեցնելով անդորրիկ գիշերի ժամերը. հազիւ մէկը վերջացած, քիչ մը հեռուն ուրիշ մը կ'սկսի հարել, ուրիշ մը աւելի հեռուէն ու այսպէս փողոցները ադմկաւած են գաւառու ճարնչով ու երթեւեկութեան ձայնով։

«Օրհնեալ ես Աստուած, փառաւորեալ ես Աստուած...» կը մրթմրթայ ծերուկ գեղջուկը։

«Խոռոզին առջի բերանն է», կ'ըսէ ուրիշ մը բոլորին խօսքն երգող աքաղաղին ձայնը լսելով։

«Ո՛ւֆֆ, օրքան ալ պաղ է», կ'ըսեն ուրիշներ։

Այսպէս մերթ խօսելով, մերթ արանչալով ու մրթմրթալով խումբերը կը յառաջանան գեղին եկեղեցին։

×

Ժամուն մթնոլորտը պաղ